

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

11.06 - МКР. 1738 "С" 2020.11.12. 020. ПЗ

НУБІП України

ЦМАТКА ІВАНА МИКОЛАЙОВИЧА

2021 р.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Економічний факультет

УДК 657:658.14

ПОГОДЖЕНО ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Декан економічного факультету Завідувач кафедри обліку і оподаткування

_____ Діброва А.Д.
(підпис)

_____ Гуцаленко Л.В.
(підпис)

" " 2021р. " " 2021р.

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему
"Облік зареєстрованого капіталу та шляхи його раціонального використання"

Спеціальність 071 – "Облік і оподаткування"
Освітня програма Облік і аудит
Орієнтація освітньої програми освітньо - професійна

Гарант освітньої програми
д.е.н., професор
(науковий ступінь та вчене звання)
Керівник кваліфікаційної магістерської роботи к.е.н, доцент
(науковий ступінь та вчене звання)

_____ (підпис)

Калюга Є.В.
(ПІБ)
Мельянова Л.В.
(ПІБ)

Виконав _____ Шматов І.М.
(ПІБ студента)
(підпис)
Київ – 2021

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри обліку і оподаткування

д.е.н., проф. Калюга С.В.

2020р.

ЗАВДАННЯ

до виконання магістерської кваліфікаційної роботи студенту

Шматку Івану Миколайовичу

(прізвище, ім'я, по-батькові)

Спеціальність 071 - "Облік і оподаткування"

Освітня програма Облік і аудит

Орієнтація освітньої програми освітньо - професійна

Тема магістерської кваліфікаційної роботи: «Облік зареєстрованого капіталу та шляхи його раціонального використання»

Затверджена наказом ректора НУБіП України від "12" листопада 2020 р. №1738 «С»

Термін подання завершеної роботи на кафедру 2021.25.12

Вихідні дані до магістерської кваліфікаційної роботи: нормативно-правові акти, праці українських та зарубіжних науковців; фінансова звітність ВСК «Імені Горького»

Вихідні дані до магістерської кваліфікаційної роботи:

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

1. Складові зареєстрованого капіталу
2. Методика обліку зареєстрованого капіталу
3. Шляхи використання зареєстрованого капіталу

Перелік графічного матеріалу: таблиці, рисунки, схеми

Дата видачі завдання "12" листопада 2020 р.

Керівник магістерської кваліфікаційної роботи

Мельянова Л.В.

Завдання прийняла до виконання

Шматок І.М.

РЕФЕРАТ

на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за темою: «Облік зареєстрованого капіталу та шляхи його раціонального використання»

Магістерська кваліфікаційна робота розкриває суть зареєстрованого капіталу та шляхи його раціонального використання.

Об'єктом дослідження є кооператив "ІМЕНІ ГОРЬКОГО" зареєстрований в Чернігівській області, Корюківському районі, місті Корюківка.

У вступі даної кваліфікаційної роботи розкрито актуальність, визначено предмет і об'єкт, мету та задачі роботи.

В першому розділі розглянуто сутність та особливості обліку зареєстрованого капіталу, наведено перелік нормативно-правового забезпечення для його обліку.

В другому розділі відображено організаційно-економічну характеристику діяльності досліджуваного об'єкта, досліджено особливості обліку зареєстрованого капіталу в системі бухгалтерських рахунків та фінансовій звітності.

В третьому розділі окреслено шляхи раціонального використання зареєстрованого капіталу, надано пропозиції з поліпшення його обліку.

Магістерська робота містить розрахунковий матеріал.

Наведено узагальнюючі висновки, та запропоновано деяке покращення обліку в кооперативі.

Ключові слова: облік, капітал, власний капітал, зареєстрований капітал, джерела формування.

НУБІП України

НУБІП України

ЗМІСТ

НУБІП України

ВСТУП.....3

РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ЗАРЕЄСТРОВАНОГО КАПІТАЛУ.....5

1.1. Сутність та особливості оцінки зареєстрованого капіталу.....5

1.2. Формування зареєстрованого капіталу.....14

1.3. Правове регулювання формування зареєстрованого капіталу при створенні господарюючих суб'єктів.....16

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ЗАРЕЄСТРОВАНОГО КАПІТАЛУ.....18

2.1. Організаційно-економічна характеристика об'єкта дослідження.....18

2.2. Методика обліку зареєстрованого капіталу.....22

2.3. Організація обліку зареєстрованого капіталу.....28

2.4. Облік та відображення у звітності зареєстрованого капіталу в системі прикладних рішень.....37

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВИКОРИСТАННЯ ЗАРЕЄСТРОВАНОГО КАПІТАЛУ.....44

.....44

3.1. Проведення операцій із зареєстрованим капіталом.....44

3.2. Особливості використання зареєстрованого капіталу.....49

3.3. Напрямки поліпшення обліку зареєстрованого капіталу підприємства.....52

ВИСНОВКИ.....56

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....58

ДОДАТКИ.....65

НУБІП України

ВСТУП

Капітал є основою для започаткування і здійснення будь-якої господарської діяльності на будь-якому підприємстві. Він є основою для створення підприємства. Важливість зареєстрованого капіталу і його багатогранність в економіці, зумовлюють необхідність введення правильного та достовірного обліку, а також здійснення його аналізу на кожному підприємстві. Це підтверджує значущість та актуальність дослідження даної теми, що визначило вибір теми для цієї роботи.

Актуальність теми залежить від розвитку економічних відносин та економіки в цілому в Україні, що пояснює зміни в діяльності підприємств, а також викликає складності при їх створенні, змушуючи приділяти більше уваги на формування зареєстрованого капіталу(пайового), адже саме від капіталу напряду залежить створення, надійність та розвиток підприємства (і чим більший капітал, тим надійніше буде підприємство). Питання обліку зареєстрованого капіталу завжди були і будуть в центрі уваги бухгалтерів та науковців, що ще раз підтверджує важливість вивчення цього питання. Важливе внесок під час своїх досліджень зробили такі вітчизняні вчені як: О.Й. Вівчар, С.Ф. Голов, Л.В.

Гуцаленко, Є.В. Калюга, Г.Г. Кірейцев, М.Д. Корінько, В.М. Пархоменко, Ю.А.Якимов, Т.А. Яковець, та ін., які зробили вагомий вклад у формування організаційних та теоретичних аспектів, а також розвиток цього питання.

Незважаючи на значну кількість досліджень у цій галузі, але через зміни в законодавчій базі, все ще існує потреба в удосконаленні обліку зареєстрованого капіталу, а тому наша тема дослідження є актуальною.

Складні умови в галузі управління, відмінності у власності в різних організаційно-правових формах підприємств вимагають підвищення рівня фінансування активів через зареєстрований капітал.

Бухгалтерський облік є найголовнішою ланкою, яка поєднує господарську діяльність підприємства і осіб, що приймають належні рішення, оскільки він як

підсистема керування підприємства забезпечує формування інформаційної сукупності даних про зареєстрований капітал.

Метою даної роботи є дослідження методичних і теоретичних засад в обліку достовірного відображення зареєстрованого капіталу та шляхів його удосконалення.

На основі мети можна сформулювати завдання для її досягнення:

- Розкрити особливості складових зареєстрованого капіталу.
- Визначити методiku обліку зареєстрованого капіталу господарюючого об'єкта, зокрема первинний та синтетичний облік.
- Вивчити особливості відображення змін у складі зареєстрованого капіталу в умовах комп'ютерних програмних продуктів.

Об'єктом дослідження є ВСК «Імені Горького», Корюківського району, Чернігівської області.

Предметом дослідження магістерської кваліфікаційної роботи є вивчення методичних, теоретичних та практичних аспектів, що стосуються обліку зареєстрованого капіталу на досліджуваному підприємстві.

Інформаційною базою дослідження. При написанні роботи використовував: наукові статті, доповіді, автореферати, монографії та книги відомих вчених, які займалися вивченням та дослідженням обліку зареєстрованого (пайового) капіталу. Використовував офіційні документи (нормативні правові акти України щодо організації і ведення бухгалтерського обліку, економічного аналізу, діючі офіційні матеріали органів законодавчої та виконавчої влади). Також спирався на наукові роботи викладачів, де я навчаюсь, які займалися вивченням даного питання.

Апробація результатів. Основні теоретичні положення і практичні результати досліджень доповідалися та обговорювалися на двох конференціях: V Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Облік, оподаткування, контроль та аналіз в активізації діяльності економічних суб'єктів» (20 березня 2020р.

НУБіП, Київ) та на I Міжнародній науково-практичній онлайн-конференції (м. Київ, 16-17 вересня 2021 року) за результатами яких опубліковані тези [54].

РОЗДІЛ 1

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ЗАРЕЄСТРОВАНОВОГО КАПІТАЛУ

1.1 Зареєстрований капітал: сутність та особливості оцінки

В багатьох країнах світу велику увагу приділяють дослідженню та аналізу капіталу, який виник як результат процесу еволюції приватної власності. Очевидно, що об'єднання двох і більше індивідуальних капіталів в одне ціле є утворення на їх основі асоційованого, що стало суттєвим бажанням для дослідження та вивчення ученими суті власного капіталу. Переважна кількість представників економічних шкіл намагалися відкрити закони виникнення і розподілу суспільного багатства. Проблема визначення суті капіталу, особливостей його формування займає центральне місце в цих дослідженнях представників різних шкіл і має довгу історію. Проте, не дивлячись на велику кількість досліджень різних вчених з різних країн, і зараз в сучасній економічній науці немає однозначного визначення що таке «капітал».

За результатами досліджень вченими економічної сутності капіталу, з точки зору історичної еволюції виділяють три основні підходи до його формування (таблиця 1.1).

Економічна важливість зареєстрованого капіталу та капіталу в цілому також була дуже важливою і в нашій країні. Адже від цього залежить надійність підприємства, тому вітчизняні вчені багато часу посвятили вивченню та дослідженню обліку та аудиту зареєстрованого капіталу. Ознайомившись та проаналізувавши багато наукових робіт відомих вітчизняних вчених, вони мають спільну думку щодо тлумачення поняття як «капітал».

Капітал – є одним з найбільш використовуваних економічних категорій. Він є базою створення і розвитку підприємства й у процесі функціонування забезпечує інтереси держави, власників і персоналу. Будь-яка організація, що веде виробничу чи іншу комерційну діяльність повинна мати визначений капітал, що представляє

собою сукупність матеріальних цінностей і коштів, фінансових вкладень і витрат на придбання прав і привілеїв, необхідних для здійснення його господарської діяльності. Для своїх цілей економісти розрізняють поняття капіталу з двох сторін.

З однієї сторони, капітал підприємства відображає загальну вартість засобів у грошовій, нематеріальній і матеріальній формах, інвестованих у створення його активів. З іншого боку, якщо розглядати джерела фінансування, можна відзначити, що капітал – це можливість і сукупність форм мобілізації фінансових ресурсів для одержання прибутку.

Таблиця 1.1

Тлумачення вчених щодо сутності капіталу

Вчені	Сутність
Г. Мен, Ф. Кене, У. Стаффорд, А. Монкретъен, В. Мірабо.	1. Капітал як грошовий фактор – гроші є основним чинником виробництва, фундаментом економічного прогнозування і головним інструментом економічної політики держави. Найвідоміші прихильники цієї концепції
А. Сміта, Д. Рікардо, Ст. Мілля, Ж-Б. Сея, А. Маршала, Р. Хікса, Дж. Кейнса.	2. Капітал як матеріально речовинний ресурс. Відповідно до цього підходу Капітал – це цінності та послуги, за допомогою яких створюється новий дохід. Макроекономічна природа капіталу проявляється у вигляді фінансово - грошового сектора економіки.
К. Маркса, Ф. Енгельса, М. Фрідмена, П. Лоффера, Е. Кансена, Дж. Робінсона	Капітал як виробничі відносини. Капітал визначається як відносини, які витікають з монополізації власності на засоби виробництва в руках підприємців і відсутність таких у робітників.

Економічна важливість зареєстрованого капіталу та капіталу в цілому також була дуже важливою і в нашій країні. Адже від цього залежить надійність підприємства, тому вітчизняні вчені багато часу посвятили вивченню та дослідженню обліку та аудиту зареєстрованого капіталу. Ознайомившись та проаналізувавши багато наукових робіт відомих вітчизняних вчених, вони мають спільну думку щодо тлумачення поняття як «капітал».

Капітал – є одним з найбільш використовуваних економічних категорій. Він є базою створення і розвитку підприємства й у процесі функціонування забезпечує інтереси держави, власників і персоналу. Будь-яка організація, що веде виробничу

чи іншу комерційну діяльність повинна мати визначений капітал, що представляє собою сукупність матеріальних цінностей і коштів, фінансових вкладень і витрат на придбання прав і привілеїв, необхідних для здійснення його господарської діяльності. Для своїх цілей економісти розрізняють поняття капіталу з двох сторін.

З однієї сторони, капітал підприємства відображає загальну вартість засобів у грошовій, нематеріальній і матеріальній формах, інвестованих у створення його активів. З іншого боку, якщо розглядати джерела фінансування, можна відзначити, що капітал – це можливість і сукупність форм мобілізації фінансових ресурсів для одержання прибутку.

Розглядаючи економічну значення капіталу підприємства, потрібно підкреслити такої його характеристики :

– капітал підприємства є основним фактором виробництва. У системі факторів виробництва (капітал, земля, праця) капітал відіграє пріоритетну роль, оскільки поєднує всі фактори в єдиний виробничий комплекс; - капітал

характеризує фінансові ресурси підприємства, які приносять дохід. У цьому випадку він може діяти ізольовано від фактора виробництва у вигляді вкладеного капіталу [31]

– капітал є головним джерелом формування добробуту його власників.

Частина капіталу в поточному періоді виходить з його складу і попадає в «кишеню» власника, а частина капіталу, що накопичується, забезпечує задоволення потреб власників у майбутньому;

– капітал підприємства є головним вимірником його ринкової вартості. У цій якості виступає насамперед власний капітал підприємства, що визначає обсяг його чистих активів. Поряд з цим, обсяг використовуваного власного капіталу на підприємстві характеризує одночасно і потенціал залучення їм позикових фінансових засобів, що забезпечують одержання додаткового прибутку. У

сукупності з іншими факторами – формує базу оцінки ринкової вартості підприємства;

динаміка капіталу підприємства є найважливішим показником рівня

ефективності його господарської діяльності. Здатність власного капіталу до

самозростання високими темпами характеризує високий рівень формування й

ефективний розподіл прибутку підприємства, його здатність підтримувати

фінансову рівновагу за рахунок внутрішніх джерел. У той же час, зниження обсягу

власного капіталу є, як правило, наслідком неефективної, збиткової діяльності

підприємства. Професор Ф.Ф. Бутинець відзначає свою трактування: власний

капітал – це загальна вартість засобів підприємства, які належать йому на правах

власності та використовуються ним для формування його активів.

Зареєстрований капітал – юридично оформлена, офіційно об'явлена і

належним чином зареєстрована частина внесків власників до капіталу

підприємства. Спираючись на рис. 1.1 ми можемо побачити складові

зареєстрованого капіталу.

Зареєстрований капітал

Статутний капітал

Пайовий капітал

Інший
зареєстрований
капітал

Внески до
незареєстрованого
статутного капіталу

Рис. 1.1. Складові зареєстрованого капіталу

Статутний капітал – це організаційно-правова форма капіталу, величина якого визначається установчими документами господарюючого суб'єкта згідно з

чинним законодавством. Це сукупність внесків (часток, акцій за номінальною вартістю) засновників (учасників) в майно, виражених у грошовому вимірнику, при

створенні підприємства для забезпечення його статутної діяльності. Статутний

капітал як найважливіша складова власного капіталу підприємства виконує певні функції (рис 1.2).

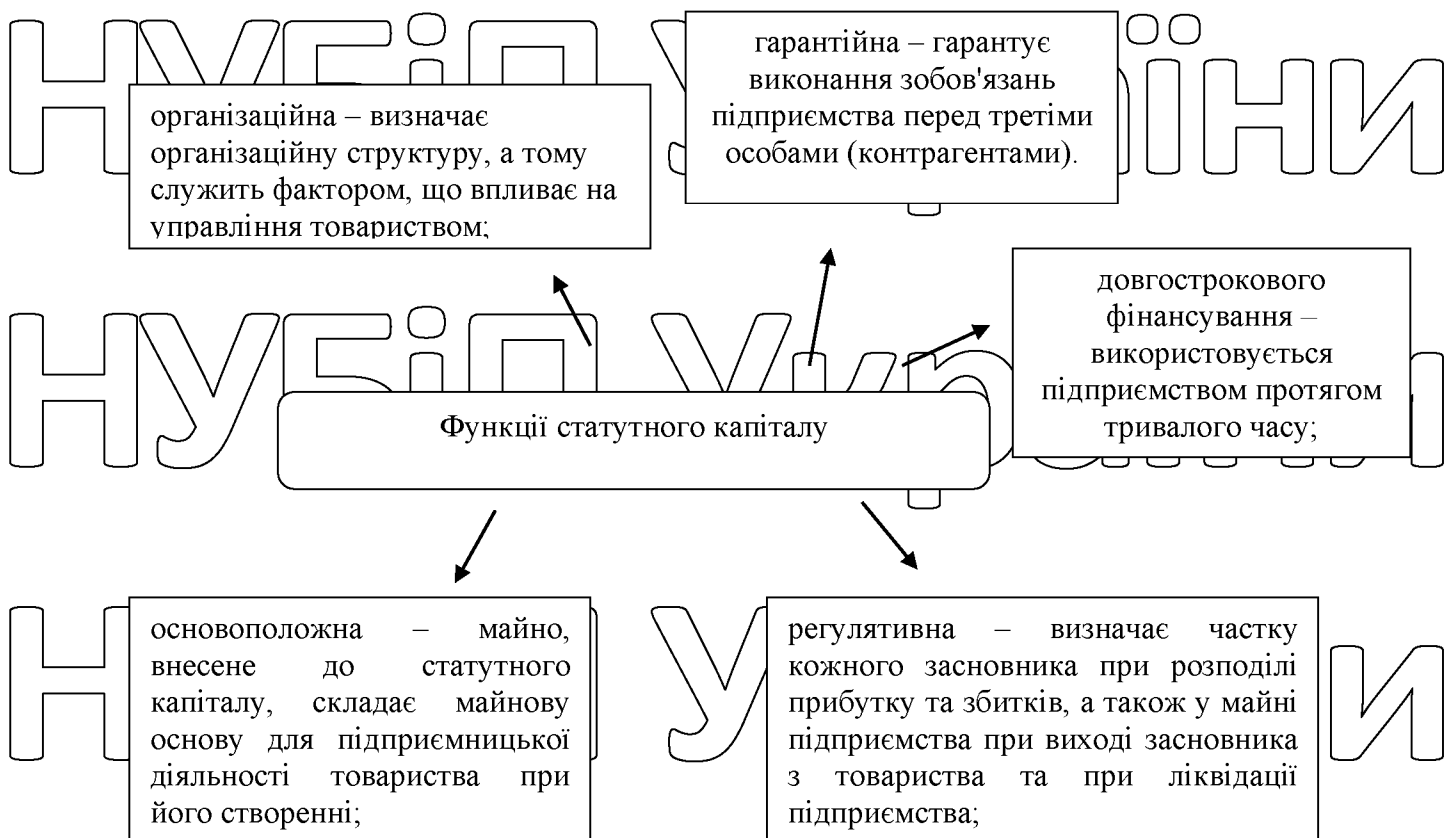

Рис.1.2. Функції статутного капіталу

Сума, яка на дагу реєстрації підприємства оголошена, але фактично не внесена засновниками, представляє собою неоплачений капітал підприємства. Не вкладені кошти засновників (учасників) зменшують реальний розмір статутного капіталу та в пасиві Балансу відображаються зі знаком мінус.

Учаснику товариства, який повністю вніс свою частку до статутного капіталу, а отже, погасив свою заборгованість перед товариством, видається свідоцтво товариства.

Пайовий капітал – це сума пайових внесків членів спілок та інших підприємств, передбачена установчими документами. Дані про «Пайовий капітал» використовуються кредитними спілками, колективними підприємствами, підприємствами споживчої кооперації тощо, в яких частина власного капіталу формується у вигляді пайових внесків. Джерелами формування пайового капіталу є обов'язкові та додаткові пайові внески, які надходять від індивідуальних та колективних членів акціонерного товариства. Загальними зборами пайовиків визначаються розміри обов'язкових пайових внесків, виходячи із потреби у власних

оборотних коштах. Поверненню пайовикам підлягають обов'язкові пайові внески при вибутті з числа членів даного підприємства або при ліквідації підприємства.

Сума, що підлягає поверненню, визначається з урахуванням боргових зобов'язань підприємства та його фінансового стану. При розподілі прибутку, щорічно, за рішенням зборів пайовиків, на обов'язкові й додаткові пайові внески нараховуються дивіденди, які можуть бути зараховані на поповнення паю за згодою власників.

Додатковий капітал – це сума, на яку вартість реалізації випущених акцій перевищує їхню номінальну вартість. Додатковий капітал збільшується на суму емісійного доходу. Додатковий капітал (інший додатковий капітал) збільшується на суму дооцінки необоротних активів, на суму безкоштовно отриманих підприємством активів від інших юридичних або фізичних осіб та інші види додаткового капіталу. В обліку і балансі сума додаткового капіталу відображається окремо: «Додатковий оплачений капітал» та «Інший додатковий капітал».

Вилучений капітал – це фактична собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених акціонерним товариством у його учасників. Акціонерне товариство має право викупити в акціонера оплачені ним акції з метою їх наступного анулювання, перепродажу чи поширення серед своїх працівників. Викуплені акції мають бути реалізовані або анульовані протягом року. В цей період розподіл прибутку акціонерного товариства здійснюється без врахування викуплених власних акцій. Кошти резервного капіталу використовуються відповідно до напрямів, передбачених установчими документами: як правило, у випадку недостачі прибутку за рахунок резервного капіталу покриваються непередбачені витрати, погашаються борги перед кредиторами при ліквідації підприємства, виплачуються дивіденди за привілейованими акціями тощо [31].

Статтею 14 Закону України «Про господарські товариства» передбачено створення в господарському товаристві резервного капіталу в розмірі, встановленому установчими документами, але не менше 15% статутного капіталу. Розмір щорічних відрахувань до резервного капіталу передбачається установчими документами, але не може бути меншим 5% суми чистого прибутку. Нерозподілені

прибутки – це прибутки, одержані в результаті господарсько-фінансової діяльності підприємства, зменшені на суму прибутків, використаних у звітному році. Нерозподілений прибуток є власністю акціонерів (учасників, засновників) і збільшує суму власного капіталу. Якщо фінансовим результатом діяльності є збиток, то сума збитку зменшує суму власного капіталу.

На розмір зареєстрованого капіталу мають великий вплив:

прибутки, до яких входять: прибутки (відсотки, дивіденди) по різних акціях і облігаціях підприємства, прибутки від інших видів діяльності, прибуток від основного виду діяльності;

інвестиції, які дають змогу розвитку активам за допомогою додаткових вільних ресурсів власників;

вилучення засобів власниками підприємства, веде до зменшення активів підприємства; витрати (покриття, отриманих раніше збитків, виплата дивідендів, відсотків,

витрати власних засобів на цільове використання) ведуть до зменшення розміру власного капіталу.

Значення капіталу на підприємстві викладемо в таблиці 1.2.

Отже, зробимо висновок, з викладеної інформації по даному питанні.

Створення, розвиток і нормальне функціонування підприємств будь-якої форми власності неможливо без формування достатньої кількості власного капіталу.

Капітал формується за рахунок безпосередньої участі коштів та різних активів власників у його формуванні. Таким чином, при створенні капіталу підприємства, власник частково втрачає прямий зв'язок з капіталом, і він фактично стає власним капіталом підприємства, а не власником. Капітал, як правило, укладається в довгострокові цінності майна, тому його капіталізація досить велика, іноді навіть наближається до 100%. Капітал підприємства може утворюватися за рахунок як зовнішніх, так і внутрішніх джерел коштів.

Значення капіталу на підприємстві

Вид капіталу	Значення
Початковий капітал «зареєстрований»	• початок підприємницької діяльності супроводжується • залученням капіталу власників, засновників
Позиковий капітал «позиковий»	• процес діяльності господарюючого суб'єкта супроводжується • взаємодією з іншими суб'єктами підприємницької діяльності із • тимчасовим запозиченням їх коштів – залучається позиковий • капітал на основі контракту (зобов'язання за контрактом)
Капітал, що складається із суспільного капіталу та власного капіталу "суспільний"	• отримання підприємством доходу та прибутку • супроводжується їх створенням, розподілом та перерозподілом • у формі податків, зборів і платежів, а це означає, що до • моменту розрахунків (моменту сплати) тимчасово залучаються • створений на підприємстві в процесі його діяльності капітал

Початком створення і реєстрації будь-якого підприємства є формування його зареєстрованого капіталу. Сучасні непрості умови функціонування вітчизняних підприємств призводять до виникнення проблем, пов'язаних з забезпеченням стабільності та стійкості їх роботи. Структура і динаміка зареєстрованого капіталу є одним з найважливіших показників, що визначає фінансовий стан підприємства. Зареєстрований капітал повинен виступати основою здійснення господарської діяльності та гарантом забезпечення прав різних юридичних й фізичних осіб, які мають прями фінансові інтереси у результатах роботи підприємств. Інформація, необхідна для ефективного управління власним капіталом підприємства акумулюється системою бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Повне розкриття інформації про формування і використання власного капіталу сприятиме підвищенню достовірності інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень, спрямованих на забезпечення фінансової стійкості підприємства. Питанням обліку, реєстрації змін та формування звітності статутного капіталу присвячені

праці М.Я. Дем'яненко, Т.Г. Маренич, С.Ф. Голова, М.Ф. Огійчук, В.В. Сопко. Враховуючи сучасний розвиток економіки країни та потреби управління організація обліку статутного капіталу потребує подальшого розвитку і вдосконалення. Виходячи з аналізу статей, публікацій, чинного законодавства зареєстрований (статутний) капітал визначається, як основа функціонування суб'єктів господарювання, яку формують внески засновників даного підприємства. Одним з етапів формування зареєстрованого капіталу є оцінка майна призначеного для його формування. Відповідно до статті 86 Господарського Кодексу України вкладами засновників можуть бути: грошові кошти, як у національній, так і іноземній валюті, цінні папери (акції, облігацій), рухоме та нерухоме майно (транспортні засоби, устаткування, будинки, земельні ділянки), майнові права (на користування майном, об'єктами інтелектуальної власності) та частка у статутному капіталі. При оцінці внесків у вигляді грошових коштів особливих проблем не виникає: сума внесених коштів і є розміром вкладу учасника. У свою чергу оцінка майнових внесків має свої особливості. Цивільним кодексом України передбачено, що порядок оцінки вкладів визначається в установчих документах господарського товариства, якщо інше не передбачено законом (ч. 2 ст.115 Цивільного кодексу України).

Грошова оцінка вкладу учасника господарського товариства здійснюється за згодою учасників товариства. Проте, відповідно до цього ж Закону існують випадки, коли внески підлягають обов'язковій незалежній експертній оцінці. У разі, якщо засновники не звертаються до послуг експерта, то критерії для оцінки майна вони обирають самостійно. Документом, що фіксує оцінку майна в тих випадках, є акт оцінки, складений і підписаний засновниками. Внески до статутного капіталу можуть робити як фізичні, так і юридичні особи. Податковий кодекс України визначає особливості оподаткування даних операцій, а саме: щодо оподаткування податком на додану вартість та податком на доходи фізичних осіб.

Підеумовуючи вищевикладене, можна відзначити, що існує проблема оцінки майнових внесків до зареєстрованого капіталу, так як ні один з нормативно-правовий документів, які регулюють формування зареєстрованого капіталу, не

містять конкретних вимог щодо того, яким може бути такий порядок. Оцінка за згодою учасників може призводити до неправомірного завищення або заниження внеску. Тому варто на законодавчому рівні встановити більш чіткі межі оцінки майнових внесків.

Капітал формується за рахунок безпосередньої участі коштів та різних активів власників у його формуванні. Таким чином, при створенні капіталу підприємства, власник частково втрачає прямий зв'язок з капіталом, і він фактично стає власним капіталом підприємства, а не власником. Капітал, як правило, укладається в довгострокові цінності майна, тому його капіталізація досить велика, іноді навіть наближається до 100%. Капітал підприємства може утворюватися за рахунок як зовнішніх, так і внутрішніх джерел коштів.

1.2. Формування зареєстрованого капіталу

Проблема відображення прав власників у бухгалтерському обліку залежить від форм господарювання та організаційно-правових форм ведення бізнесу, що, з одного боку, мають свою історію, а з іншого, ця проблема знаходиться у постійному розвитку.

Організаційно-правова форма фінансово-господарської діяльності – це форма ведення фінансово-господарської (а саме підприємницької) діяльності із певною нормативно-правовою основою, котра встановлює характер стосунків між засновниками, режим майнової відповідальності за зобов'язаннями фірми, порядок створення і реорганізації, ліквідації та управління, а також розподілу отриманих прибутків, потенційні джерела фінансування діяльності підприємства і т. д.

Виробничий сільськогосподарський кооператив веде свій бухгалтерський облік у загальному порядку, як і інші юридичні особи. Водночас спеціальним законодавством (Цивільним кодексом (статті 163 -166), Господарським кодексом

(статті 93 - 111) для них передбачено певну специфіку формування майна (фондів), розподілу доходу тощо.

В кооперативах не формується статутний капітал, як це передбачено для господарських товариств.

Сільгоспкооператив у порядку, передбаченому його статутом, формує зареєстрований (пайовий), резервний, неподільний та спеціальний фонди.

Таблиця 1.3

Джерела формування капіталу ВСК «Імені Горького»

Фонд	Субрахунок	Джерела формування	Коментар
Пайовий	4021 «Пайовий капітал»	1. Пай (обов'язковий разовий чи періодичний поворотний внесок членів сільгоспкооперативу у його створення і розвиток) 2. Додатковий пай (добровільний поворотний внесок членів сільгоспкооперативу понад пай у пайовому капіталі)	Є одним із джерел формування майна сільгоспкооперативу. Внесок можуть робити не тільки члени сільгоспкооперативу, а й асоційовані члени (внесли лише пайовий внесок, не беруть трудової участі)
Резервний	43 «Резервний капітал»	1. Відрахування від доходу сільгоспкооперативу 2. Перерозподіл неподільного фонду 3. Пожертвування 4. Безповоротна фінансова допомога 5. Інші не заборонені законом надходження для покриття можливих втрат (збитків)	Використовується для покриття шкоди від надзвичайних ситуацій
Спеціальний	422 «Інший вкладений капітал»	1. Цільові внески членів сільгоспкооперативу (вносяться для виконання конкретних завдань) 2. Інші передбачені законом надходження для	Використовується за рішенням органів управління сільгоспкооперативу для забезпечення статутної діяльності

Аналізуючи таблицю 2.1 бачимо, що наведено джерела формування кожного з цих капіталів, субрахунки бухгалтерського обліку, на яких вони обліковуються відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкцій про його застосування, затверджених наказом № 291.

Одним з основних джерел формування капіталу є внески членів сільгоспкооперативу — пай, додатковий пай, вступні, членські, цільові внески. Внески можуть бути як у грошовій, так і в майновій формі.

Зокрема ВСК «Імені Горького» джерелом формування фондів є кошти, які внесли китайські інвестори (таблиця 1.4).

Таблиця 1.4
Розмір внесків інвесторів до капіталу

Інвестори	НЮ ДУНХАЙ	ЧЖАН ЧЖЕНЬХУА	ЛИ ТАО
Внески			
Розмір внеску в капітал	126 841,60 грн	126 841,60 грн	126 841,60 грн
Доля (%)	33,3333%	33,3333%	33,3333%
Разом внесено	380 524,8(100%)		

Аналіз таблиці 2.2 дозволяє дійти висновку, що сума кожного інвестора дорівнює 126 841,60 гривень, що становить 33,3333% від загального вкладеного капіталу. Загальна сума внеску інвесторів складає 380 524,8 гривень, що дорівнює 100% інвестованого капіталу.

1.3. Правове регулювання порядку формування зареєстрованого капіталу при створенні господарюючих суб'єктів

Господарський кодекс України визначає основні засади господарювання в Україні і регулює господарські відносини, що виникають в процесі організації здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання (операції з

формування, зміни та використання власного капіталу, що виникають внаслідок господарської діяльності). А також встановлює умови і порядок випуску та придбання цінних паперів суб'єктами господарювання.

Цивільним кодексом України регулюються взаємовідносини, що виникають під час діяльності суб'єктів. Зокрема питання господарських зобов'язань та заборгованостей, що виникають в процесі управління господарською діяльністю. Визначає поняття, види господарських товариств, а також склад їхнього майна.

Найголовнішим нормативним актом, з якого беруть початок всі інші правові документи в сфері бухгалтерського обліку в Україні, є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність». Загалом він визначає основні засади функціонування системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності, а також правильне ведення обліку власного капіталу, його правове регулювання та надання повної й правдивої інформації. Закон запобігає заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів та доходів підприємств [46].

Положення про порядок реєстрації випуску акцій та інформацію про їх емісію регулює порядок та встановлює вимоги до реєстрації випуску акцій. Встановлює вимоги до реєстрації випуску акцій відкритого акціонерного товариства, інформації про їх випуск і звіту про наслідки підписки на акції, реєстрації випуску облігацій підприємств, інформації про їх випуск Положення про порядок реєстрації випуску акцій відкритого акціонерного товариства і облігацій підприємств.

Положення про порядок збільшення (зменшення) розміру статутного фонду акціонерного товариства регулює порядок збільшення (зменшення) розміру статутного фонду акціонерного товариства, за винятком випадків збільшення розміру статутного фонду, яке здійснюється в порядку обміну облігацій на акції, та збільшення розміру статутного фонду акціонерного товариства у зв'язку з індексацією основних засобів, оскільки ці операції регулюються Положенням про порядок реєстрації випуску акцій акціонерного товариства при збільшенні статутного фонду у зв'язку з індексацією основних фондів.

Розкриття інформації про власний капітал відображається у багатьох П(С)БО. Поняття «чисті активи» наведено у п. 4 П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств»,

а саме: чисті активи – активи підприємства за вирахуванням його зобов'язань.

Відповідно до П(С)БО 13 одним із видів фінансових інструментів є інструменти власного капіталу, до яких належать прості акції, частки та інші види власного капіталу. Також у даному нормативному акті зазначається правила визнання вище названих фінансових інструментів. П(С)БО 24 «Прибуток на акцію» визначає методологічні засади формування інформації про чистий прибуток на одну просту акцію та її розкриття у фінансовій звітності. Положення 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» визначає загальні вимоги до розкриття інформації про власний капітал у статтях балансу суб'єкта малого підприємства (форма № Т-М). Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291 від 30.11.99 року призначені рахунки для відображення формування, змін і використання власного капіталу.

Згідно з п. 1 ст. 144 та п. 1 ст. 155 Цивільного кодексу України, статутний капітал визначається мінімальним розміром майна, яке гарантує інтереси його кредиторів. При цьому розмір статутного капіталу не може бути меншим ніж встановлено законодавством. [39]

Згідно Цивільного кодексу, якщо при завершенні другого та кожного наступного фінансового року вартість чистих активів господарського товариства виявиться меншою від статутного капіталу, то товариство зобов'язане оголосити про його зменшення, якщо учасники не прийняли рішення про внесення додаткових внесків. Якщо ж вартість чистих активів стає меншою від визначеного законом мінімального розміру, то підприємство підлягає ліквідації. Акціонерні товариства мають усунути невідповідність мінімальним вимогам до статутного капіталу протягом 10 місяців з дати настання такої невідповідності або протягом цього терміну прийняти рішення про ліквідацію.

Отже, кожен нормативний-правовий акт по своєму має важливе значення і регулює певну частину обліку власного капіталу.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ЗАРЕЄСТРОВАНОВОГО КАПІТАЛУ

2.1 Організаційно – економічна характеристика об'єкта дослідження

Об'єктом дослідження обрано СВК "Імені Горького", який зареєстровано у 2000 році за юридичною адресою 15300, Чернігівська обл., Корюківський р-н, місто Корюківка, вул. Зарічна, буд. 89. Керівником організації є Н. Дунхай. Розмір статутного капіталу складає 380 524,80 грн. На момент останнього оновлення даних 21.11.2021 стан організації - не перебуває в процесі припинення.

Взагалі, сільськогосподарські виробничий кооперативи – це специфічна форма господарювання, яка відрізняється від інших суб'єктів діяльності на аграрному ринку. Участь у кооперативі забезпечує доступ до матеріально-технічних ресурсів, виробничих послуг і каналів збуту продукції. Такі перспективи виникають лише внаслідок об'єднання зусиль виробників сільськогосподарської продукції, чого кожен окремо не в змозі досягти.

Кооператив «Імені Горького» був створений шляхом реорганізації колективного господарства «Імені Горького» у 2000 році відповідно до рішення засновників кооперативу, протокол №1 від 06 березня 2000 року. В 2008 році перейшов у власність приватним підприємцям з Китаю.

СВК «Імені Горького» створений для спільного виробництва сільськогосподарської продукції, товарів народного споживання та продукції виробничо-технічного призначення, діє на засадах підприємства та самоврядування і здійснює свою діяльність з метою одержання прибутку.

Вищим органом управління кооперативом є збори уповноважених кооперативу. Виконавчим органом кооперативу являється правління, яке здійснює керівництво його поточною діяльністю. Керівництво роботою правління здійснює голова правління. Рілля кооперативу – чорнозем.

В господарстві всього в наявності 4328га сільськогосподарських угідь, з них ріллі – 3434 га, сінокосів – 24 га, пасовищ – 826 га та багаторічних насаджень – 44 га. По структурі землекористування у СВК «Імені Горького» рілля складає 75,7% від сільськогосподарських угідь, сінокоси 0,3%, пасовища 23,6% та багаторічні насадження 0,6%. Вся земля, яка знаходиться в користуванні СВК «Імені Горького»

взята в оренду.

В процесі виробництва продукції беруть участь висококваліфіковані працівники з великим досвідом роботи. Основним видом діяльності підприємства є:

- вирощування зернових культур;
- сільськогосподарське виробництво та реалізація товарної продукції та сировини;

• розведення, вирощування наявної племінної великої рогатої худоби та свиней;

• переробка сільськогосподарської продукції як власного виробництва, так і придбаной;

• технічна та наукова розробка нових технологій сільськогосподарських робіт.

Займаючись виробництвом продукції тваринництва СВК «Імені Горького» орієнтується на безпосередніх споживачів свого товару, тобто на сільських та місцевих жителів області. Це викликано насамперед тим, що населення зацікавлене в купівлі якісного та доступного за ціною продукту. На сьогоднішній день господарство реалізує продукцію тваринництва шляхом укладання договорів з переробними підприємствами. Основні показники виробництва ВСК «Імені Горького» наведені в додатку Б.1. Там ми можемо бачити кількість врожайності по всім культурам, які були вирощені на підприємстві, а також показники по галузі тваринництва.

Основним звітним документом підприємства є бухгалтерський баланс, який характеризує фінансово-господарський стан підприємства на певну дату. Баланс дозволяє зробити оцінку найсуттєвіших ознак підприємства. При аналізі балансу підприємства рекомендується використовувати горизонтальний і вертикальний аналіз фінансової звітності.

Метою горизонтального аналізу є виявлення абсолютних і відносних змін величини різних статей балансу, його розділів за певний період і критична оцінка виявлених змін. Горизонтальний аналіз зводиться до побудови аналітичної

таблиці (додаток Б.2), у якій абсолютні балансові показники доповнюються відносними показниками темпів зростання (зниження).

Наведені в додатку дані дозволяють зробити такі висновки:

1. Загальна сума активів збільшилася на 1208 тис. грн. або більш, ніж на 5%.

Така зміна відбулась переважно за рахунок збільшення оборотних активів, грошей та їх еквівалентів, дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом та іншої поточної дебіторської заборгованості.

2. Сума оборотних активів збільшилася на 2025 тис. грн., або на 21%.

Виробничі запаси збільшилися за рік на 416 тис. грн або на 21%. Збільшилася також величина готової продукції (на 982 тис. грн.). Все це свідчить про збільшення обороту підприємства та позитивні тенденції у його роботі.

3. При аналізі пасивів підприємства слід зазначити, що зобов'язання підприємства зросли, у тому числі збільшився нерозподілений прибуток на 1 516,8 тис. грн. Також збільшилися інші поточні зобов'язання на 979,4 тис. грн.

Позитивно на підприємство вплинуло зменшення поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 771,8 тис. грн.

Таким чином, підприємство вчасно розраховалося з постачальниками та підрядчиками за виконані роботи та отримані послуги. Заборгованості за розрахунками з оплати праці не виявлено.

В цілому слід зазначити, що динаміка показників ліквідності є позитивною. Зменшення короткострокової заборгованості підприємства збільшує ліквідність підприємства і його фінансову стійкість.

Вертикальний аналіз підприємства оказує структуру засобів підприємства і їх джерел. Необхідність і доцільність проведення вертикального аналізу зумовлюють дві основні причини:

- перехід до відносних показників дає змогу проводити міжгосподарські порівняння економічного потенціал і результатів діяльності підприємств, різних за величиною використаних ресурсів та іншими показниками;

• Відносні показники певною мірою згладжують негативний вплив інфляційних процесів, які можуть суттєво спотворювати абсолютні показники фінансової звітності.

Зразок вертикального балансу наведений в додатку Б.3.

Аналітичну оцінку фінансового-майнового стану підприємства наведено за допомогою додатку Б.4.

Підприємство здійснює облік всієї своєї діяльності, контроль за ходом виробництва продукції і послуг, веде оперативний бухгалтерський облік і статистичну звітність в порядку встановленому законодавством. Основні показники діяльності ВСК «Імені Горького» 2020 року наведені вище. Частина показників отримана з бухгалтерської і статистичної звітності підприємства, інші показники розраховані на їх основі.

Отже, дані додатку дозволяють відстежити динаміку результатів господарської діяльності компанії за 2020 рік. Загалом спостерігається позитивна тенденція зростання валового і чистого доходу. Так, валовий дохід збільшився відносно 2019 року. Чистий дохід також збільшився порівняно з 2019 роком.

2.2. Методика обліку зареєстрованого капіталу

Як інформаційна система бухгалтерський облік не може бути в стороні від економічних перетворень, що відбуваються в Україні останніми роками.

Глобальні зміни, які відбулися та тривають і сьогодні в господарському житті України, об'єктів господарювання, потребують наукового обґрунтування щодо реформації бухгалтерського обліку, його організації й методології.

Економіка формується в умовах глобалізації, тому й до бухгалтерського обліку зростають вимоги. При цьому розширилось коло зацікавлених користувачів бухгалтерської інформації відносно власності та фінансово-майнового стану суб'єктів господарювання і результатів такої діяльності. За цих умов зростають вимоги до достовірності та повноти інформації, яку надає

бухгалтерська служба щодо питань обліку зареєстрованого (пайового) і резервного капіталу.

Методика обліку зареєстрованого капіталу в ВСК "Імені Горького" полягає у здійсненні відповідних кроків. Перш за все, варто формувати

необхідних обсяг зареєстрованого (пайового) капіталу, що забезпечує достатній економічний розвиток підприємства. Таке завдання реалізується через

визначення загальної потреби у капіталі з метою фінансування потрібних підприємству активів в процесі ведення фінансово-господарської діяльності, а

також формування можливості щодо фінансування необоротних та оборотних активів, створення системи заходів щодо залучення різноманітних форм

капіталу. По-друге, варто здійснити раціональний розподіл сформованого зареєстрованого капіталу за напрямками використання та видами діяльності.

Таке завдання реалізується через розгляд можливостей щодо використання капіталу в різних видах діяльності підприємства та відповідно

господарських процесах, а саме: формування обсягів щодо використання капіталу в майбутньому, за для забезпечення ефективності його

функціонування та збільшення ринкової вартості підприємства.

По-третє, варто здійснити розроблення конкретних методів для досягнення максимальної дохідності капіталу за умов прогнозування рівня

фінансового ризику. Для забезпечення максимальної прибутковості капіталу необхідно досягнути стадії його формування за рахунок оптимального

співставлення власного та позикового капіталу, який залучається. В таких формах залучення капіталу в певних умовах господарювання може принести

підприємству найвищий рівень досягнення прибутку. Щоб вирішити таке завдання, треба врахувати, що максимізації рівня прибутковості капіталу можна

досягнути за умови суттєвого зростання рівня фінансування ризиків, які пов'язані з його формуванням, адже між цими показниками є прямиий зв'язок.

Через це максимізація прибутковості щодо сформованого капіталу, має бути забезпечена в межах фінансового ризику, де його рівень встановлюється

власниками.

По-четверте, треба спрогнозувати заходи, що пов'язані із мінімізацією фінансового ризику, пов'язаного з використанням зареєстрованого (пайового) і резервного капіталу, при певному рівні його прибутковості. Тенденції до зниження рівня ризиків можуть бути забезпечені через оптимізацію відповідної структури капіталу, який залучається. При цьому варто уникати окремих фінансових ризиків, а також сприяти ефективним формами зовнішнього та внутрішнього страхування.

По-п'яте, в процесі розвитку підприємствами мають бути розроблені можливі заходи щодо фінансової рівноваги підприємства, що здійснюється постійно. Ця рівновага може бути при забезпеченні оптимальної структури капіталу, який залучається і здійснює його авансування в потрібних об'ємах щодо високоліквідних активів.

По-шосте, варто формувати заходи з можливого та достатнього рівня фінансового контролю за фінансово-господарською діяльністю підприємства з боку його засновників. Цей контроль може проводитись за наявності контрольного пакета акцій, в тому числі контрольної частки в пайовому капіталі, що знаходяться в руках первинних засновників підприємства. В процесі розвитку підприємства за наступного формування капіталу варто стежити за суттєвим залученням власного капіталу від зовнішніх джерел, щоб це не привело до суттєвих втрат належного фінансового контролю і поглинання підприємства іншими інвесторами.

По-сьоме, необхідно створювати заходи із забезпечення достатньої фінансової гнучкості підприємства, що мають використовуватись кожним підприємством. Фінансова гнучкість розглядає здатність підприємства до стрімкого формування на фінансовому рівні необхідного обсягу щодо додаткового капіталу із появою несподіваних (з високою ефективністю) інвестиційних пропозицій. Таке забезпечення здійснюється в процесі формування капіталу на основі оптимізації щодо співвідношення власного та

позикового капіталу. Важливу роль відіграють тут строки залучення капіталу, а також зменшення рівня фінансових ризиків та своєчасних розрахунків між контрагентами.

По-восьме, здійснити формування заходів із оптимізації обороту капіталу. Така задача спрямована на вирішення низки питань щодо ефективного управління потоками з різних форм капіталу, які формуються в процесі деяких циклів обороту на підприємстві.

По-дев'яте, повинні створюватись заходи із своєчасного реінвестування капіталу, який забезпечить відповідний рівень щодо раціональної діяльності підприємства. Рівень ефективної господарської діяльності підприємства в майбутньому, в значній мірі, залежить від цілеспрямованого формування його власного капіталу.

Методика обліку зареєстрованого капіталу, як і інших елементів фінансової звітності, відображає процедуру визнання його на рахунках бухгалтерського обліку.

В ВСК "Імені Горького" на структуру зареєстрованого капіталу мають вплив вимоги законодавства пов'язані із реєстрацією внесків учасників. Згідно з цими вимогами виділяють статутний капітал чи пайовий капітал, реєстрація яких є обов'язковою. Водночас інший капітал не підлягає реєстрації. Виходячи з цього вони виконують різні функції.

Зареєстрований капітал включає в себе статутний капітал господарських товариств, в тому числі, комунальних й державних господарств, що призначений для заснування підприємства і введення його діяльності, а також виконує захисну функцію, функції управління та контролю, які дадуть можливість суб'єктам контрольного пакета акцій вести стратегічну політику та формувати дивідендну політику і контролювати кадрові питання.

В ВСК "Імені Горького" облік ведеться згідно із сучасним Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, забор'язань господарських операцій підприємств та організацій до зареєстрованого капіталу, який

відображається на рахунку 40, відносять: 401

«Статутний капітал»; 402 «Пайовий капітал»; 403 «Інший зареєстрований капітал»; 404 «Внески до незареєстрованого статутного капіталу».

Зареєстрований (пайовий) капітал – це юридично оформлена, офіційно оголошена і належним чином зареєстрована частина внесків власників до капіталу підприємства. Зареєстрований капітал відображається на рахунку 40, який має субрахунки:

1) Субрахунок 401 «Статутний капітал». На ньому відображається

статутний капітал товариства та державних й комунальних підприємств. За

кредитом субрахунку 401 "Статутний капітал" відбувається збільшення статутного капіталу, а за дебетом – його зменшення (вилучення). Сальдо субрахунку 401 повинно відповідати розміру статутного капіталу, що

відображений в статуті чи статутному договорі. Аналітичний облік по даному

рахунку ведеться за видами капіталу, а саме за кожним засновником, учасником

чи акціонером тощо.

2) Субрахунок 402 «Пайовий капітал». На даному субрахунку

відображається та узагальнюється інформація про розмір пайових вкладів

членів кредитної спілки чи підприємства споживчої кооперації й інших

колективних підприємств, сума яких передбачена в установчих документах.

Аналітичний облік субрахунка 402 «пайовий капітал» ведеться за видами капіталу, а також в розрізі колективних та індивідуальних членів.

3) Субрахунок 403 «Інший зареєстрований капітал». На даному

субрахунку відображається зареєстрований капітал інших підприємств, а саме

приватних підприємств, в якого формування передбачено у установчих документах.

4) Субрахунок 404 «Внески до незареєстрованого статутного капіталу».

На даному субрахунку відображаються внески, що надходять задля формування

статутного капіталу, а саме акціонерного товариства, після його оголошення та

до реєстрації відповідних змін в установчих документах.

В обліку для резервного капіталу призначений пасивний рахунок 43 «Резервний капітал» в Плані рахунків бухгалтерського обліку. При кредиті рахунка відображається створення резервів, при дебеті відображається їх використання. Щодо сальдо рахунка 43 «резервний капітал», то воно є кредитове та показує скільки залишилось резервів на кінець звітного періоду.

Весь аналітичний облік резервного капіталу ведемо за видами капіталу, джерелами їх створення і напрямом використання [39].

Резервний капітал представляє собою суму резервів, які створені згідно із чинним законодавством чи статутними документами у розмірі не менше 5% від щорічного прибутку (за рахунок нерозподіленого прибутку). Цей капітал призначений всім видам підприємств. На рахунку 43 «Резервний капітал» відображається інформація про наявність і рух резервів. Сума резервного капіталу для господарських товариств встановлюється нормативно-правовими актами, аналіз котрих дозволив виявити те, що:

– відповідно до Закону України «Про господарські товариства» резервний фонд має бути не менше 25 відсотків від статутного (складеного) капіталу;

– відповідно до ст. 87 Господарського кодексу України в господарському товаристві створюються резервний (страховий) фонд в сумі, встановлені установчими документами, проте не менш як п'ятнадцять відсотків від статутного капіталу.

Розглянемо детальніше методику ведення зареєстрованого (пайового) та резервного капіталу. Отже, головною функцією статутного капіталу є регулювання відносин власності. Розмір статутного капіталу фіксується в установчих документах, але має бути не меншим аніж встановлено законодавством. Якщо згідно із законом не потрібно здійснювати реєстрацію вступних внесків засновників, то статутний капітал може бути відсутнім як вид.

Сума статутного капіталу не повинна бути меншою за встановлену законодавством. У Державному реєстрі господарських одиниць повинні бути зареєстровані рішення про збільшення або зменшення статутного капіталу,

який має бути відповідним вартості даних фінансової звітності та балансу підприємства. В балансі фіксується та сума капіталу, в рамках якої засновники та учасники будуть нести матеріальну відповідальність перед всіма кредиторами.

При формуванні джерел статутного капіталу господарських товариств ними можуть бути матеріальні внески засновників та гроші, які фіксуються у засновницьких документах. Розмір статутного капіталу та рішення щодо його збільшення чи зменшення затверджується тільки засновниками товариства і примусово реєструються у Державному реєстрі господарських одиниць. Розмір зареєстрованого капіталу за балансом рівний розміру зареєстрованому у Державному реєстрі.

Пайовий капітал застосовується кредитними спілками, підприємствами споживчої кооперації, а також іншими колективними підприємствами, в яких в установчих документах відображаються внески засновників. Це можуть бути паї чи пайові внески. Пайовий капітал має включати суми пайових внесків усіх членів спілки (індивідуальних і колективних) [31].

Так чи інакше зареєстрований капітал взаємопов'язаний із іншими видами капіталу.

При цьому, якщо досліджувати неоплачений капітал, то цей вид капіталу притаманний таким підприємствам, які формують статутний чи пайовий. Неоплачений капітал виникає для того, щоб підприємство розпочало свою діяльність згідно із законодавством, але воно повинно мати сформовані вказані види капіталу, проте не повністю. Такий капітал відображає суму боргових вимог до засновників, які мають здійснювати внески до статутного чи пайового капіталу.

Дані про стан і його зміни, суми внесків засновників підприємства, що зафіксовані в установчих документах відображаються на субрахунку 401 «Статутний капітал» та 402 «Пайовий капітал», що ж до рахунків 46 «Неоплачений капітал», а також 45 «Вилучений капітал», то вони застосовуються для регулювання зареєстрованої суми. Ця сума має

співставитись із фактичною наявною величиною суми внесків.

Щодо резервного капіталу, то для нього в ВСК "Імені Горького" використовують спеціальний рахунок 43 «Резервний капітал».

Базовими господарськими операціями є: здійснення реєстрації статутного чи пайового капіталу; безпосереднє внесення внесків до статутного капіталу засновниками. До цих внесків можна віднести як і грошові кошти, так і товарно-матеріальні цінності некапітального характеру.

Крім цього, під внесками до статутного капіталу розуміють необоротні активи; послуги; відображення фінансового результату діяльності (прибутків та збитків) створені за рахунок внесків засновників та введені в експлуатацію необоротні активи; нарахування дивідендів; збільшення/зменшення статутного капіталу; здійснення оплати викупленої частки (акції); списання суми щодо перевищення номінальної вартості понад ціною викупу.

До факторів впливу на розмір зареєстрованого (пайового) капіталу можна віднести наступні: 1) інвестиції, що ведуть до збільшення власного капіталу; 2) прибутки, що одержані як позитивний результат діяльності, а тому збільшують розмір власного капіталу; 3) вилучення частки засновником, де зменшується розмір власного капіталу; 4) витрати, що пов'язані із використанням власного капіталу, для прикладу, виплата дивідендів чи покриття раніше отриманих збитків.

Внески до статутного капіталу в вітчизняній грошовій одиниці оцінюють за спільним рішенням учасників, яке має відповідати установчим документам.

Обов'язковою умовою в установчих документах підприємства є формування статутного капіталу за рахунок внесків засновників. Його величина прописана в установчих документах, та обов'язково підлягає реєстрації в державному реєстрі господарюючих одиниць.

НУБІП України

2.3. Організація обліку зареєстрованого капіталу

Організація варіантів відображення носіїв облікової інформації в ВСК "Імені Горького" вимагає додержання трьох особливостей бухгалтерського обліку як процесу.

Першою особливістю бухгалтерського обліку як процесу є те, що кожний господарський факт, явище чи процес повинен бути передусім зафіксований на носії в якості доказу (як документ), який закріплено в спеціальному законодавчому акті – Положенні про документи і документооборот в бухгалтерському обліку. Це положення є базисом для записів в бухгалтерські облікові реєстри.

Друга особливість бухгалтерського обліку як процесу є те, що всі господарські факти, явища чи процеси фіксуються в первинних документах, які виступають доказами про їх реальність, підлягають обов'язковому запису, реєстрації та накопиченню у облікових реєстрах. Це значить, що якщо в облікових реєстрах будуть зроблені записи про господарські факти і інші математичні процедури: додавання чи віднімання й визначення новішого стану об'єкта обліку, то вони автоматично стають носіями облікової інформації.

Третьою особливістю бухгалтерського обліку є те, що облік не закінчується визначенням нового становища об'єкта у облікових реєстрах, адже підсумкові дані мають бути перенесені з облікових реєстрів в звітні форми, що після заповнення автоматично стають носіями облікової (підсумкової чи звітної) інформації.

Таким чином, особливості бухгалтерського обліку в технологічному процесі визначають три види варіантів відображення облікової інформації, а саме: документи чи докази, звітні форми, облікові реєстри.

Організація обліку зареєстрованого (пайового) та резервного капіталу, перш за все, стосується його збільшення чи зменшення, що супроводжується відповідними документами та відображається на рахунках бухгалтерського обліку (табл. 2.1).

НУБІП України

Таблиця 2.1

Зміст господарських операцій пов'язаних із збільшенням статутного капіталу в ВСК «Імени Горького»

№ з/п	Зміст господарської операції	Підстава (документ)	Кореспонденція рахунків	
			Дт	Кт
1	Зареєстровано статут товариства	Свідоцтво про реєстрацію, статут підприємства	46	40.1
2.	Здійснено внески до статутного капіталу:			
а).	– грошовими коштами	Касові ордери, платіжні доручення, виписка банку	30, 31	46
б).	– основними засобами	Акт ОЗ-1	10	46
в).	– інтелектуальною власністю та іншими нематеріальними активами	Те саме	12	46
г).	– цінними паперами інших суб'єктів господарювання	Акт	14	46
д).	– матеріальними цінностями	Акт, накладна	20,22	46
3	Збільшення статутного капіталу згідно з внесеними змінами до статуту	Свідоцтво, Зміни до статуту	46	40.1
4.	Збільшення статутного капіталу за рахунок:			
а).	– додаткових внесків грошовими коштами	Касові ордери, платіжні доручення, виписка банку	30, 31	46
б).	– нерозподіленого прибутку	Витяг з протоколу збору засновників	44.3	46
в).	– дивідендів, нарахованих учасникам	Витяг з протоколу збору засновників	67.1	40.1

Як видно із таблиці 2.1 якщо в обліку відображаються операції пов'язані зі збільшення суми статутного капіталу всіх господарських товариств (крім акціонерних товариств), то капітал може збільшуватись за допомогою додаткових вкладень учасників, дивідендів належних учасникам і нерозподіленого прибутку.

В ВСК облік на синтетичному рівні здійснює на відповідну суму на підставі установчих документів, які зареєстровані в державному реєстрі. При цьому буде здійснено такий запис:

Дебет 46 «Неоплачений капітал»

Кредит 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал»

На рахунку 46 «Неоплачений капітал» відображається надходження внесків.

Збільшення статутного капіталу в ВСК "Імені Горького" здійснюється

шляхом:

- 1) росту кількості акцій номінальної вартості;
- 2) росту номінальної вартості акцій;
- 3) обміну облігацій на акції цього ж емітента.

При здійсненні вкладень до статутного капіталу акціонерного товариства можуть бути деякі особливості.

В погашення боргів за вкладами до статутного капіталу здійснюється зарахування вартості основного засобу, але всі витрати, що так чи інакше пов'язані із транспортуванням, монтажем та доведенням основного засобу (якщо вони мають місце) будуть віднесені до первісної вартості об'єкта обліку.

Проте такі основні засоби не впливають на суму заборгованості, звісно якщо це не зазначено у відповідних установчих документах. Якщо ці об'єкти вносяться нерезидентом, тоді процедура є аналогічною, а саме: сума від сплаченого мита й митних зборів буде віднесена до первісної вартості, а тому відповідно – збільшується. При цьому вона не буде врахована в суму погашення заборгованості засновника.

Якщо справедлива вартість об'єкта перевищує номінальну вартість акцій,

тоді доцільно вартість такого об'єкта поділити на дві суми, тобто: 1) вартість акцій за номіналом; 2) різниця між справедливою вартістю об'єкта та номіналом акцій.

Щодо операцій з процесу створення об'єктів основних засобів в бухгалтерському обліку, то всі суми, які включені до первісної вартості об'єкта відображаються на рахунку 15 «Капітальні інвестиції». Коли об'єкт є готовим до використання, то він зараховується до складу основних засобів за первісною вартістю.

Якщо одержано вкладення від нерезидента, тоді вартість об'єкта має бути збільшена відповідно до вартості мита й митних зборів. Разом з цим буде здійснюватись нарахування ПДВ у розмірі 20 % від контрактної вартості нематеріального активу. Після цього така ця сума ПДВ буде віднесена до податкового кредиту.

Щодо специфіки обліку внесків товарно-матеріальними цінностями, то є певні особливості, із їх відображення на рахунках бухгалтерського обліку. При цьому як і в нематеріальних активах внески, що мають форму товарно-матеріальних цінностей трактують як придбання. Через це операції з внесення товарно-матеріальних цінностей до статутного капіталу в бухгалтерському обліку відображені так як і операції з нематеріальними активами. Відмінність полягає у відображенні надходжень товарно-матеріальних цінностей, які здійснюються на рахунках обліку запасів.

Таким чином при одержанні внесків використовують рахунки обліку конкретного запасу замість рахунка 15 «Капітальні інвестиції». Ще однією відмінністю є відсутність «введення в експлуатацію основного засобу».

Облік додаткових внесків акціонерів, під яким розуміємо збільшення кількості акцій, може відбуватись за допомогою: додаткових внесків, що вкладені безпосередньо або пов'язаних з реінвестиції дивідендів.

В обох випадках публікується повідомлення про те, що із збільшенням статутного капіталу, мають бути внесені відповідні зміни, що реєструються.

В бухгалтерському обліку безпосередній випуск додаткових акцій буде

відображатись як і при первісному випуску. Зазвичай використовують грошові кошти при додатковій емісії акцій. У випадку здійснення внесків в будь-якій іншій майновій формі учасники будуть їх оцінюватись за ринковою вартістю акцій першої емісії, а не за справедливою вартістю.

Другий спосіб – це реінвестування дивідендів, що передбачає використання двох варіантів зі збільшення статутного капіталу, а саме: додатковий випуск акцій однакової номінальної вартості чи випуск акцій однакової кількості, проте нової номінальної вартості.

Такий процес є пов'язаний із кількома етапами. Перш за все, випуск акцій тієї самої номінальної вартості здійснюється так: а) нарахування дивідендів; б) здійснення реєстрації додаткового випуску; в) списання нарахованих дивідендів, щодо погашення заборгованості акціонерів.

Варто зазначити, що випуск акцій однакової кількості, проте нової номінальної вартості має відбуватись за наступними етапами: 1) проведення нараховань дивідендів; 2) здійснення реєстрації додаткового випуску; 3) проведення списання нарахованих дивідендів, щодо погашення заборгованості акціонерів; 4) вилучення з обігу акцій, які мають стару номінальну вартість; 5) реєстрація випуску акцій, що мають нову номінальну вартість. З цього видно, що другий спосіб має відмінність від першого; б) додаткові етапи із вилучення акцій, що мають стару номінальну вартість та випуск акцій із новим номіналом.

Є кілька способів зі зменшення статутного капіталу: 1) якщо зменшується кількість акцій наявної номінальної вартості; 2) якщо відбувається зменшення номінальної вартості акцій, тобто деномінація. Перший варіант передбачає простий викуп акцій в акціонерів із подальшим анулюванням.

Другий варіант передбачає викуп всіх акцій в акціонерів та їхнє анулюванням з наступним випуском акцій нової номінальної вартості, а також із розподілом нових акцій між акціонерами у відповідності до їхніх часток у статутному капіталі. У зв'язку зі зміною величини статутного капіталу, в обліку будуть відображатись зміни в структурі статутного капіталу.

В разі виходу із кооперативу юридична або фізична особа може одержати майновий пай натурою, грошима чи, при бажанні, цінними паперами згідно з його вартістю на момент виходу. Термін та другі умови отримання пая встановлюються статутом кооперативу. Якщо пай виділяють грошима, то цю операцію відображають дебетом рахунка 402 «Пайовий капітал» і кредит рахунків 30 «Готівка» або 31 «Рахунки у банках». Якщо виділено пай члену кооперативу в натурі, то цю операцію відображають за дебетом рахунка 402 "Пайовий капітал" і кредитом рахунка 67 "Розрахунки з учасниками". По дебеті відображають виділення конкретних об'єктів.

Вагома сума резервного капіталу розглядається в двох напрямках.

В першому випадку резервний капітал являється фактором збільшення суми власного капіталу товариства, а з другого боку він перебуває чинником обмеження розподілу чи споживання прибутку на виплату дивідендів іншого його використання завдяки створенню спеціального цільового резерву товариства. Варто зазначити, що направлення частки прибутку в збільшення резервного капіталу ніяк не впливає на валову балансу і вартість чистих активів, що являються головними показниками, які характеризують вартість товариства. Важливим індикатором для ефективності діяльності товариства, а також фінансовим підґрунтям для успішного функціонування, є економічно обґрунтована сума власного капіталу, що вона підвищує інвестиційну привабливість кожного суб'єкта господарювання.

В другому випадку кошти резервного капіталу застосовуватимуться за для покриття збитків, виплати і нарахування дивідендів (коли недостатньо прибутку), а також погашення заборгованостей при ліквідації товариства.

Негативним явищем збільшення суми резервного капіталу на законному рівні являється те, що формування капіталу потребуватиме вилучення з обороту суб'єктів господарювання частки прибутку або іншого додаткового капіталу в виді реінвестування прибутку в спеціальний резерв товариства. Насправді, з першого погляду для засновників і акціонерів товариств ця політика являється непривабливою, тому, що вони недоотримують доходи в формі дивідендів, і

соціальні виплати, які згідно з чинним законодавством проводяться за рахунок прибутку. Проте, реінвестований прибуток в резервний капітал товариства буде здійснюватися, при умові правильно складеної системи управління власним капіталом, через його зростання в загальній структурі валюти балансу.

Враховуючи вище сказане можна вважати, що при традиційному підході формування резервного капіталу є обмеження щодо використання чистого прибутку для виплати дивідендних платежів засновникам. Це зумовлює акумулювання грошей в складі власного капіталу і збільшує фінансову стійкість ВСК.

2.4. Облік та відображення у звітності зареєстрованого капіталу в системі прикладних рішень

Для обліку зареєстрованого (пайового) капіталу у ВСК "Імені Горького" використовують рахунок 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал». Це пасивний рахунок, призначений для обліку та узагальнення інформації про стан і рух статутного й іншого зареєстрованого капіталу, пайового капіталу підприємства

відповідно до законодавства і установчих документів, а також внесків до оголошеного, але ще не зареєстрованого статутного капіталу.

На суму внесків майном і грошми на момент реєстрації ВСК дебетують рахунки, на яких відображені внесені активи, і кредитують субрахунок 401.

Невнесені на момент реєстрації суми записують на дебет рахунка 46 і кредит

субрахунку 401. Чергові внески протягом року відображають по дебету рахунків коштів і майна в кореспонденції з кредитом рахунка 46.

За кредитом рахунка 40 відображають збільшення зареєстрованого і пайового капіталу, а також надходження внесків до оголошеного, але ще не зареєстрованого статутного капіталу, за дебетом – його зменшення (вилучення).

Зміни зареєстрованого капіталу в кореспонденції рахунків наведені в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Зміни в зареєстрованому капіталі ВСК "Імені Горького"

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1.	Зареєстровано статут (внесено зміни до статуту)	46	401
2.	Збільшено зареєстрований капітал за рахунок: а)нерозподіленого прибутку б)належних учасникам дивідендів	443	401
		671	401
3.	Зменшено статутний капітал в розмірі внеску учасника	401	672
4.	Відображено вартість частини майна, що належить учаснику при виході з кооперативу, пропорційно його вкладу до капіталу	443	672
5.	Нараховано частку прибутку, що отримано підприємством у поточному році, яка підлягає виплаті учаснику при виході з підприємства	443	671

На момент реєстрації в обліку на субрахунку 401 «Статутний капітал» (по кредиту) має бути відображена загальна сума статутного капіталу (першочергові внески і ті, що вносяться протягом року). Збільшення або зменшення статутного капіталу дозволяється тільки після внесення відповідних змін в установчі документи. Збільшення статутного капіталу може бути здійснено повністю всіма учасниками своїх вкладів, а зменшення — у разі вибуття окремих засновників чи припинення діяльності підприємства. Аналітичний облік статутного капіталу ведуть за видами капіталу за кожним засновником, учасником, акціонером тощо.

Для обліку наявності і руху статутного капіталу призначений Журнал 7

(Журнал-ордер № 7 сг., Відомість № 7.4 сг. – для сільськогосподарських підприємств). Кредитові обороти Журналу 7 (Журналу-ордера № 7 сг.) переносять в кінці місяця у Головну книгу.

Пайовий капітал – це сукупність коштів фізичних і юридичних осіб, добровільно розміщених у сільськогосподарських кооперативах для здійснення його господарсько-фінансової діяльності. Кооператив як форма господарювання вважаємо складною структурою, особливо в її утворенні. Враховуючи специфічність діяльності сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу як прибуткової форми господарювання, в його статуті передбачається формування капіталів, а саме: пайового, резервного, та спеціального. Розмір паю члена кооперативу залежить від фактичного його внеску до пайового фонду. Паї, в тому числі резервного і спеціального фондів, є персоналізованими і в сумі визначають загальну частку кожного члена кооперативу в майні останнього [25].

На субрахунку 402 «Пайовий капітал» відображається і узагальнюється інформація про суми пайових внесків членів споживчого товариства, сільськогосподарський виробничий кооператив, житлово-будівельного кооперативу, кредитної спілки та інших підприємств, що передбачені установчими документами.

У нашому випадку це виробничий сільського господарський кооператив Виробничий сільськогосподарський кооператив «Імені Горького» на 402 субрахунку веде облік частини вартості майна, яка була розподілена між його членами, вартість майна, яка не була розпайована між його членами, а також зростання або зменшення вартості майна протягом діяльності підприємства.

Розглянемо господарські операції, що відображують зміни в пайовому капіталі кооперативу «Імені Горького» (таблиця 2.3).

Таблиця 2.3

Зміни пайового капіталу ВСК «Імені Горького»

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків

		Дт	Кт
1.	Відображено повернення пайових внесків	402	30,31
2.	Пайові внески направлені на формування статутного капіталу	402	40
3.	Списано непокритий збиток за рахунок пайового капіталу	402	442
4.	Зменшення пайового капіталу за рахунок погашення заборгованості перед кредиторами	402	67
5.	Відображено формування пайового капіталу за рахунок внесків	10,12,14, 15,20, 21, 28,30,31,35	402
6.	Відображено розпайовану вартість майна у КСП	40	402
	Відображено формування пайового капіталу за рахунок додаткового капіталу	42	402
8.	Відображено формування пайового капіталу за рахунок використання прибутку	44	402
9.	Відображено формування пайового капіталу за рахунок погашення членом підприємства заборгованості підприємства за позиками, отриманими від останнього	50,60	402
10.	Відображено збільшення пайового капіталу за рахунок погашення учасником підприємства заборгованості підприємства за отриману продукцію (товари, послуги), отримані від цього учасника	63	402
11.	Відображено збільшення пайового капіталу за рахунок утримань із заробітної плати працівника підприємства	66	402
12.	Відображено збільшення пайового капіталу за рахунок зменшення заборгованості підприємства перед засновниками цього підприємства (реінвестування)	67	402
13.	Відображено збільшення пайового капіталу за рахунок погашення членом підприємства кредиторської заборгованості підприємства перед цим членом	68	402

На субрахунку 403 «Інший зареєстрований капітал» відображають зареєстрований капітал інших підприємств, зокрема приватних підприємств, формування якого передбачено в установчих документах. За кредитом цього субрахунку відображають збільшення відповідного капіталу, а за дебетом – його зменшення.

На субрахунку 404 «Внески до незареєстрованого статутного капіталу» відображаються внески, які надходять для формування статутного капіталу, зокрема акціонерного товариства, після його оголошення і до реєстрації відповідних змін до установчих документів.

Сальдо субрахунку 404 після реєстрації статутного капіталу в установленому порядку списується по дебету у кореспонденції із кредитом субрахунку 401 «Статутний капітал». В разі відмови підприємству у 247 реєстрації статутного капіталу, відповідна сума списується з дебету субрахунку 404 у кореспонденції з кредитом рахунків повернутих активів, які надходили як внески. [

Аналітичний облік за субрахунком 402 у ВСК «Імені Горького» ведуть за видами капіталу. Облік пайового капіталу ведуть у Журналі-ордері № 7 с.г. Відомості № 74 с.г. та Головні книзі.

Фінансова звітність являється однією із головних джерел інформації про фінансовий стан ВСК "Імені Горького", забезпечення його стійкості і стабільності, які сприятимуть досягненню основних цілей підприємства. Застосування правильного підходу до побудови системи фінансової звітності й методології, специфіки формування й подання дає змогу ефективно використовувати ресурси підприємства, а також підвищити достовірність й адекватність фінансової інформації. Крім цього, дані фінансової звітності дають змогу здійснювати детальний аналіз процесів і явищ, що можуть негативно впливати на господарський процес, включно із фінансовою безпекою підприємства.

Від організаційно-правової форми підприємства залежить порядок формування й облік власного капіталу, а також вимоги чинного законодавства відносно мінімального розміру резервного, статутного й інших видів капіталу.

Згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. № 996-XIV, під фінансовою звітністю розуміють бухгалтерську звітність, яка містить інформацію про фінансовий стан та результати діяльності й рух грошових коштів підприємства за базовий період [

На сьогодні фінансова звітність являється елементом інфраструктури ринкової економіки, а також реальним засобом комунікації, за допомогою якого менеджери різних рівнів мають можливість формувати тактику та стратегію розвитку підприємства. За допомогою даних фінансової звітності можливо оцінити майновий стан, здійснювати прогнозування грошових потоків і визначати вектори розвитку підприємства, оцінити результати діяльності і економічний потенціал суб'єкта господарювання та приймати ефективні управлінські рішення. Фінансова звітність перебуває комплексною системою відображення оптимізованої комбінації зацікавленості суб'єктів ринку, що динамічно модифікується та розвивається із впливом сучасних змін економічного навколишнього середовища. Вона водночас виступає предметом конфлікту між укладачами й користувачами, а також способом його врегулювання.

Абсолютно всі користувачі фінансової звітності бажають отримати максимально вірну інформацію про підприємство. Тому що високий рівень проінформованості про фінансово-майновий стан підприємства є значним засобом конкурентоспроможності в глобальному світі.

В сучасних умовах фінансова безпека підприємства знаходиться під впливом різних загроз (внутрішніх і зовнішніх), які впливають негативно на фінансовий стан підприємства, що відображається в фінансовій звітності підприємства через фінансові показники діяльності. Визначальними факторами формування і забезпечення стабільності системи фінансової безпеки підприємства, на думку Вдовенка О.С., окрім високого рівня капіталізації, диверсифікованості бізнесу, прибутковості підприємницької діяльності, наявності сформованого резервного капіталу, розвитку страхування як важливої складової зниження ризику втрат, має бути наявність ефективної облікової політики щодо достовірної фінансової звітності.

Зауважимо, що якісне представлення інформації у звітності надзвичайно важливе, адже на її основі будується державна статистика, яка використовується в

державному та галузевому управлінні. Як наслідок – викривлення показників звітності, послаблення аргументації в обліковій політиці підприємства.

У Примітках до фінансової звітності розкриваються характеристики та обставини змін у власному капіталі, які не знаходять відображення в інших формах фінансової звітності.

Досконала система складання фінансової звітності повинна базуватись на достатньо деталізованій інформації по рахунках капіталу, для чого необхідним є застосування додаткових субрахунків або аналітики, пристосованої до особливостей діяльності підприємства. Необхідними елементами забезпечення формування

достовірних даних для фінансової звітності є погодження розділів облікової політики відносно власного капіталу з іншими розділами. Для підприємств із значними інвестиціями з точки зору формування достовірної картини відносно власного капіталу необхідною є підтверджена незалежними аудиторами звітність

дочірніх та асоційованих підприємств. У вітчизняних підприємствах економічна ситуація вимагає від суб'єктів господарської діяльності миттєвого прийняття раціональних управлінських рішень, що ґрунтуються на базі правдивої та належним чином обробленої інформації про фінансово-господарський стан підприємства.

Засобом для цієї інформації виступає автоматизована система бухгалтерського обліку. Крім цього інформація, що надається автоматизованою системою бухгалтерського обліку є джерелом для аналізу, адже дає можливість провести такий аналіз ефективно та швидко.

При використанні автоматизованої форми бухгалтерського обліку сутність форми обліку поглиблюється та розширюється, адже вона розпочинає визначати не лише методологічні, але і технологічні й інформаційні аспекти щодо організації бухгалтерського обліку та обробки облікової інформації (рис. 2. 1).

Переваги автоматизації обліку зареєстрованого (пайового) та резервного капіталів:

впорядкування інформаційних потоків, адже за умови застосування автоматизованого обліку з'являється змога одержати будь-яку вибірку даних через натискання кількох клавіш

мінімізується ризик, щодо виникнення помилок, тобто можна уникнути штрафів та санкцій

збільшується оперативність обліку зареєстрованого (пайового) та резервного капіталів

Рис.2.1. Переваги автоматизованого обліку зареєстрованого (пайового) та резервного капіталів

У вітчизняній практиці для інтеграції обробки даних, щодо первинного обліку та відповідної адаптації програмного забезпечення до конкретних потреб користувачів, здебільшого, застосовують програмний продукт "Бухгалтерія". В цій програмі, зокрема версії "Бухгалтерія 8.2" є змога в межах одного синтетичного рахунку виділяти кілька різних систем із аналітичними рахунками, що водночас різнобічно відображають первинну інформацію.

Автоматизовані технології несуть суттєві зміни і у зміст й методику вирішення аналітичних завдань в кожному конкретному підприємстві, оскільки підлаштовані під його специфіку. Швидкість виконання розрахункових й логічних операцій дає можливість обробляти великі обсяги аналітичної інформації, а також застосовувати її при управлінні джерелами задіяними в формуванні капіталу підприємства.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВИКОРИСТАННЯ ЗАРЕЄСТРОВАНОГО КАПІТАЛУ

3.1. Проведення операцій із зареєстрованим капіталом

Капітал підприємства як складова частина фінансової системи обіймає визначальне місце в структурі фінансових відносин суспільства. Він функціонує у сфері суспільного виробництва, де створюється валовий внутрішній продукт, матеріальні та нематеріальні блага, національний дохід – основні джерела фінансових ресурсів. Власний капітал є однією з головних складових пасиву балансу і, відповідно, впливає на фінансовий результат. Однак на сьогоднішній час на шляху розвитку та функціонування сучасного підприємства існує ряд проблемних та невирішених питань, зокрема, в області власного капіталу, які потребують значної уваги як науковців, так і практикуючих спеціалістів у цій сфері.

Засновниками та учасниками товариства можуть бути суб'єкти, інші учасники господарських відносин, зазначені у ст. 2 цього Кодексу, а також громадяни, які не є суб'єктами господарювання. Господарські товариства є юридичних осіб.

Суб'єкти господарювання – юридичні особи, які стали засновниками чи учасниками господарського товариства, зберігають статус юридичної особи.

Господарські товариства можуть здійснювати будь-яку підприємницьку діяльність, якщо інше не передбачено законом.

Сума вкладів засновників та учасників господарського товариства складає статутний капітал товариства (частина перша ст. 87 Господарського кодексу).

Відповідно до ст. 86 зазначеного Кодексу вкладями учасників та засновників господарського товариства можуть бути будинки, споруди, обладнання та інші матеріальні цінності, цінні папери, права користування землею, водою та іншими природними ресурсами, будинками, спорудами, а також інші майнові права (включаючи майнові права інтелектуальної власності), кошти, у тому числі в іноземній валюті. Вклад, оцінений у гривнях, становить частку учасника та

засновника у статутному капіталі товариства. Порядок оцінки вкладів визначається установчих документах господарського товариства, якщо інше не передбачено законом.

Будь-яких вимог щодо встановлення мінімального чи максимального розміру статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю (далі — ТОВ) чинним законодавством не передбачено.

Статутний капітал підлягає сплаті учасниками товариства до закінчення першого року від дня державної реєстрації товариства (ст. 52 Закону про госптовариства). Аналогічно відсутні будь-які умови щодо розміру статутного капіталу товариства з додатковою відповідальністю (статті 52 та 63 цього Закону).

Відповідно до частини четвертої ст. 57 Господарського кодексу статут підприємства крім інших відомостей має містити відомості про розмір та порядок утворення статутного капіталу та інших фондів. У статуті обов'язково повинні відображатися, зокрема:

розмір статутного капіталу (п. 3 частини другої ст. 13 Закону про акціонерні товариства);

розмір та порядок утворення статутного капіталу ТОВ та товариства з додатковою відповідальністю (ст. 4 Закону про госптовариства).

Порядок формування статутного капіталу акціонерного товариства та товариства з обмеженою відповідальністю

Порядок формування статутного капіталу АТ встановлено ст. 11 Закону про акціонерні товариства, а саме:

оплата вартості акцій, що розміщуються при установі, може здійснюватися грошовими коштами, цінними паперами (крім боргових емісійних цінних паперів, емітентом яких є засновник, та векселів), майном та майновими правами, нематеріальними активами, що мають грошову оцінку. Оплата вартості акцій, які розміщуються при установі, не може здійснюватися за ціною, нижчою від їх номінальної вартості. Також оплата вартості акцій не може здійснюватися шляхом

прийняття на себе зобов'язань щодо виконання товариства робіт або надання послуг;

ціна майна, що вноситься засновниками акціонерного товариства в рахунок оплати акцій товариства, повинна відповідати ринковій вартості цього майна, визначеної на основі незалежної оцінки, проведеної відповідно до законодавства про оцінку майна, майнових прав та професійної оцімочної діяльності;

кожен засновник акціонерного товариства повинен сплатити повну вартість придбаних акцій до дати затвердження результатів розміщення першого випуску акцій. У разі несплати (неповної оплати) вартості придбаних акцій до дати затвердження результатів розміщення першого випуску акцій акціонерного товариства вважається не заснованим. До оплати 50% статутного капіталу суспільство немає права здійснювати угоди, які пов'язані з його установою;

до реєстрації звіту про результати розміщення акцій засновник має всі права, що засвідчуються акціями, крім права їх відчужувати та обтяжувати зобов'язаннями; документ, що засвідчує право власності засновника акціонерного товариства на акції, видається йому після повної оплати вартості таких акцій протягом 10 робочих днів з дати отримання суспільством свідоцтва про державу

Порядок збільшення (зменшення) статутного капіталу встановлюється Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

Відповідно до цього Порядку джерелами збільшення статутного капіталу є: додаткові внески; додатковий капітал або його частина (крім банків та небанківських фінансових установ); прибуток чи його частина.

Шляхи збільшення статутного капіталу акціонерного товариства: підвищення номінальної вартості акцій; розміщення додаткових акцій існуючої номінальної вартості.

Порядок формування статутного капіталу встановлено ст. 52 Закону про госптовариства:

учасники ТОВ мають сплатити статутний капітал до закінчення першого року з дня державної реєстрації товариства;

якщо учасники до закінчення першого року не внесли (не повністю внесли) свої вклади, загальні збори учасників приймають одне з наступних рішень: про виключення зі складу товариства тих учасників, які не внесли (не повністю внесли) свої вклади, та про визначення порядку перерозподілу часток у статутному капіталі; про зменшення статутного капіталу та визначення порядку перерозподілу часток у статутному капіталі; про ліквідацію товариства;

зміни до статуту, пов'язані зі зміною розміру статутного капіталу та/або зі зміною складу учасників, підлягають державній реєстрації в установленому законом порядку;

рішення про зменшення статутного капіталу товариства спрямовується поштовим відправленням всім кредиторам товариства не пізніше триденного строку з дня його прийняття;

учаснику товариства, що повністю зробило свій внесок, видається свідоцтво суспільства;

Зменшення статутного капіталу ТОВ допускається після повідомлення про це у порядку, встановленому статутом, усіх його кредиторів. І тут кредитори вправі вимагати дострокового припинення чи виконання відповідних зобов'язань нашого суспільства та відшкодування їм збитків;

Збільшення статутного капіталу ТОВ допускається після внесення всіма його учасниками вкладів у повному обсязі.

Відображення у бухгалтерському обліку операцій із статутним капіталом

Інструкцією № 291 для обліку та узагальнення інформації про стан та рух статутного капіталу підприємства передбачено рахунок 40 «Статутний капітал».

По кредиту цього рахунку відбивається збільшення статутного капіталу, по дебету – його зменшення (вилучення). Сальдо на цьому рахунку має відповідати розміру статутного капіталу, зафіксованому в установчих документах підприємства.

Аналітичний облік статутного капіталу ведеться за видами капіталу за кожним засновником, учасником, акціонером.

Враховуючи, що статутний капітал на практиці формується протягом певного періоду часу, виникає необхідність контролю за виконанням засновниками (учасниками) господарського товариства зобов'язань за вкладом у статутний капітал.

3.2. Особливості використання зареєстрованого капіталу

Від ефективного управління власним капіталом та його структурою залежить процес функціонування будь-якого підприємства, в т.ч. і в ВСК. Сформований власний капітал – це фінансова основа діяльності кожного підприємства. Це один із найважливіших фінансових показників, адже є безстроковою та початковою основою фінансування діяльності підприємства і джерелом погашення збитків. Власний капітал характеризує ступінь фінансової самостійності підприємства, а також ступінь кредитоспроможності підприємства. Управління власним капіталом сприяє ефективній діяльності підприємства, збільшення прибутку та підвищення конкурентних переваг підприємства.

В ВСК в 2019 році два учасники ТОВ вирішили знизити статутний капітал. В обліку це було відображено за дебетом рахунка 401 та кредитом рахунку 672. За період з 2019 року до сьогодні заборгованість учасникам не виплачена, немає такої можливості, немає вільних коштів. Учасники вирішили збільшити статутний капітал на суму його зменшення у 2019 році.

Згідно з Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку № 291, рахунок 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал», що має субрахунок 401 «Статутний капітал» призначений для обліку та узагальнення інформації про стан та рух статутного та іншого зареєстрованого капіталу, пайового капіталу підприємства

відповідно до законодавства та установчих документів, а також внесками до оголошеного, але ще не зареєстрованого статутного капіталу. За кредитом цього рахунку 40 відображається збільшення зареєстрованого капіталу, а також надходження внесків до оголошеного, але ще не зареєстрованого статутного капіталу, за дебетом – його зменшення (вилучення).

За дебетом цей рахунок кореспондує з рахунком 67 «Розрахунки з учасниками». Цей рахунок призначений для узагальнення інформації про розрахунки з учасниками та засновниками підприємства, пов'язаними з розподілом власного капіталу (дивіденди, частки повернення тощо).

На субрахунку 672 «Розрахунки з інших виплат» підприємства ведуть облік інших виплат, нарахованих засновникам та учасникам за користування майном, у тому числі земельним та майновим паєм, а також виплат у зв'язку з отриманням належної учаснику (засновнику) частини активів підприємства.

І хоча прямо в цьому випадку не зазначено ведення на цьому рахунку обліку заборгованості ТОВ перед учасником у разі зменшення статутного капіталу, слід виходити з того, що відповідно до зазначеної Інструкції з кредиту рахунку 67 «Розрахунки з учасниками» відображається збільшення заборгованості підприємства перед засновниками та учасниками товариства. І така заборгованість виникає в результаті, зокрема, ухвалення рішення про зменшення статутного капіталу ВСК.

Отже, наслідком ухваленого у 2019 році рішення про зменшення ВСК є виникнення зобов'язання щодо виплати коштів учасникам. Таке зобов'язання має бути відображене за кредитом субрахунку 672.

Відповідно до ст. 599 Цивільного кодексу України, зобов'язання припиняється виконанням, проведеним належним чином. Це загальне правило. З іншого боку, зобов'язання може бути припинено зарахуванням зустрічних однорідних вимог, термін виконання яких настав, і навіть вимог, термін виконання яких встановлено чи визначено моментом пред'явлення вимоги.

Іншими словами, зобов'язання не може бути припинено внаслідок здійснення зворотного проведення у бухгалтерському обліку. Слід виходити з того, що така зворотна провідка сама є наслідком, а не підставою зміни чи припинення зобов'язання.

При збільшенні статутного капіталу за рахунок нерозподіленого прибутку товариства без залучення додаткових вкладів склад учасників товариства та співвідношення розмірів їх часток у статутному капіталі не змінюються. А згідно зі ст.18 цього ж Закону учасники товариства можуть збільшити статутний капітал товариства за рахунок додаткових вкладів учасників та/або третіх осіб за рішенням загальних зборів учасників.

Оскільки джерелом збільшення СК має бути не нерозподілений прибуток, а заборгованість ТОВ перед учасниками, слід виходити з того, що законодавство залишає єдине джерело збільшення СК – додаткові вклади учасників.

У разі виникне зобов'язання учасників внести додаткові вклади, а ВСК отримає дебіторів. Це буде підставою для відображення відповідної заборгованості за дебетом рахунка 46 "Неоплачений капітал", призначеного для узагальнення інформації про зміни у складі неоплаченого капіталу підприємства. За дебетом цього рахунку відображається заборгованість засновників (учасників) господарського товариства за вкладами у статутний капітал підприємства, за кредитом – погашення заборгованості за вкладами у статутний капітал.

Після цього в обліку ВСК учасники будуть відображені як кредитори та як дебітори. За дебетом рахунку 46 буде відображено дебіторську заборгованість із внесків до СК, а за кредитом рахунку 672 – кредиторську заборгованість із виплат цим учасникам коштів внаслідок зменшення СК.

«Згорнути» цю заборгованість можна двома шляхами.

Найкращий, що фактично усуває ризики «спілкування» з контролюючим органом через їхнє нерозуміння сутності господарської операції та необхідність виконання ними плану з нарахування податків: здійснити зустрічні оплати.

Учасники виконують свої зобов'язання щодо внесення коштів на збільшення ВСК, і одночасно виконують свої зобов'язання щодо виплати учасникам коштів у зв'язку із зменшенням СК у 2020 році. У цьому випадку фактичне вилучення коштів не відбудеться (хіба що на пару годин поки банк здійснюватиме платежі), а для закриття заборгованості за рахунками 46 та 672 буде використано рахунок 31, оскільки кошти пройдуть через банківський рахунок.

Більш ризикований шлях – припинення зустрічних зобов'язань учасників перед ТОВ щодо внесення додаткових вкладів та ТОВ перед учасниками щодо повернення ним коштів унаслідок зменшення СК. Ризик такої операції полягає в тому, що контролюючі органи люблять своїм способом тлумачити однорідність вимог, які припиняються зарахуванням. Їм може спастись на думку, що заборгованість за вкладами у СК та заборгованість ВСК щодо повернення частини СК не є однорідними. Будьте впевнені, що наслідки у вигляді нарахування податків вони точно вигадують. Однак у цьому випадку можна буде згорнути відповідні заборгованості за кредитом рахунка 46 та дебетом рахунка 672.

Отже, рекомендовано перший шлях для «згортання» заборгованостей учасників.

3.3. Напрямки поліпшення обліку зареєстрованого капіталу

Вихід із адміністративно-командної економіки, де майже кожен крок фінансово-господарської діяльності підприємства був контрольованим керівними управлінськими органами, а держава була власником усього вимагав нових підходів до розуміння економіки формування ринкових відносин, які мають розгалужену структуру різних видів власності створює більшу відповідальність управлінського персоналу підприємств за якість їхньої роботи.

Практика високорозвинених держав, де ринкова економіка є на високому рівні, підтверджує наведене.

Браховуючи це, для високого рівня розвитку підприємства не варто

обмежуватись розробкою тільки короткострокових планів. Треба формувати далекоглядніші напрямки щодо розвитку фінансово-господарської діяльності підприємства.

З іншого боку план щодо залучення капіталу до фінансово-господарської діяльності підприємства має бути беззаперечно пов'язаним, з іншими розділами сукупного плану щодо розвитку підприємства.

Перед тим, як розглянути шляхи та форми залучення до процесу діяльності суб'єкта господарювання капіталу, варто зупинитись на деяких деталях, що стосуються регулювання господарської діяльності, з точки зору права.

В Україні здійснення господарської діяльності регламентується Господарським кодексом та відповідними законами України й іншими нормативними актами.

Нині всі сфери господарської діяльності підпадають на правове регулювання, тими чи іншими законодавчими актами регламентуються різні види діяльності, таким чином держава впливає через спеціальне податкове законодавство на господарюючі суб'єкти різноманітних галузей і сфер діяльності, тому держава регулює економіку і ринкові відносини.

Незалежно від сфери та виду діяльності у процесі господарювання перетинаються інтереси різних учасників такого процесу, зокрема товаровиробників, трудових колективів, суспільства, споживачів та працівників.

Процес удосконалення законодавчої бази враховуючи зміни в економічному житті держави та окремих підприємств, перебуває в постійному русі. Цей процес збагачується різними дослідженнями та розробками не лише вчених, але й практиків України та закордону. Через те, ще законодавча база має вплив на показники фінансово-господарської діяльності конкретних господарюючих суб'єктів, які в значній мірі залежать від економічного стану

держави.

Вдосконалення обліку зареєстрованого капіталу в першу чергу зумовлено неточностями кореспонденцій рахунків, запропонованих методичними рекомендаціями із бухгалтерського обліку відносно операцій із формування статутного капіталу у акціонерних товариствах, а саме формування його і нарахування дивідендів.

Беручи до уваги вище сказане, пропонується в ВСК ведення аналітичного обліку за субрахунком 671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами»: 6711

«Розрахунки за нарахованими дивідендами резидентам» та 6712 «Розрахунки за нарахованими дивідендами нерезидентам», коли в підприємстві перебувають акціонери резиденти і нерезиденти. Для тих підприємств, де акціонерами є тільки резиденти, пропонується така аналітика: 6711 «Розрахунки за нарахованими дивідендами за привілейованими акціями», 6712 «Розрахунки за нарахованими дивідендами за простими акціями». Коли у акціонерному товаристві виходять акції іменні і на пред'явника: 67111 «Розрахунки за нарахованими дивідендами за іменними привілейованими акціями», 67112

«Розрахунки за нарахованими дивідендами за привілейованими акціями на пред'явника», 67121 «Розрахунки за нарахованими дивідендами за простими іменними акціями», 67122 «Розрахунки за нарахованими дивідендами за простими акціями на пред'явника».

Не менш важливу роль має відіграти автоматизація і її поліпшення.

Сьогоденні потреби у швидкості і своєчасності подання інформації призводять до комп'ютеризації фінансового і управлінського обліку та аналізу зареєстрованого (пайового) капіталу. Застосовуючи комп'ютерні технології в бухгалтерському обліку суттєво підвищується продуктивність праці бухгалтерів.

Проте під час організації бухгалтерського обліку зареєстрованого (пайового) капіталу у ВСК постає питання щодо потреби впровадження комп'ютерних

систем бухгалтерського обліку.

Організація бухгалтерського обліку вимагає кілька передумов, до яких здебільшого відносять чотири основні:

1. Детальне вивчення технології виробництва.

2. Високий рівень кваліфікації головного бухгалтера.

3. Наявність коштів за для здійснення інвестицій в створення і експлуатацію інформаційної системи (у комп'ютеризації обліку 80 % невдалих спроб через відсутність коштів).

4. Інтерес директора та головного бухгалтера підприємства в впровадженні інформаційних систем (під час комп'ютеризації обліку, через незацікавленість керівництва понесли невдачі близько 20 % підприємств).

Головні відмінності під час роботи із бухгалтерськими рахунками у комп'ютерних програмах полягають в тому, що:

1) є ймовірність одночасного ведення обліку у декількох планах рахунків;

2) значно розширена можливість аналітичного обліку.

Тому, під час комп'ютеризації обліку зареєстрованого (пайового) капіталу варто обов'язково вести аналітичний облік з допомогою довідника «Засновники» чи другого створеного довідника. У довіднику відкриваються субрахунки для кожного засновника;

Дт 461 Кт 40 – відображено заборгованість по внесках в національній валюті засновників-резидентів;

Дт 462 Кт 40 – відображено заборгованість по внесках в іноземній валюті засновників-нерезидентів;

Дт 4611 Кт 40, Дт 4621 Кт 40 ведення аналітичного обліку безпосередньо у межах субрахунку;

Дт 10 Кт 4611, Дт 30 Кт 4621 – погашення заборгованостей по внесках на суму до статутного капіталу.

Провівши «Аналіз рахунку», маємо інформацію про погашення

заборгованостей засновників по внесках до статутного капіталу та оголошений капітал.

Щодо щорічних відрахувань до резервного капіталу є можливість зробити шаблон «Типові операції», в якому передбачити відрахування в розмірі 5% від нерозподіленого прибутку. Задля визначення прибутку передбачено програмою автоматичне підраховування прибутку.

Із ціллю збільшення ролі резервного капіталу у господарській діяльності суб'єктів господарювання можемо запропонувати, на макроекономічному рівні зробити зміни до нормативно-правових документів, які стосуються підвищення сум як статутного та резервного капіталів.

В разі нереалізації вимоги дати можливість суб'єктам господарювання самим визначати економічно-обґрунтовану суму резервного капіталу у установчих документах. В котрих потрібно передбачити: примусовий резерв відносно нормативно-правових документів, відрахування із чистого прибутку до резервного капіталу для розвитку товариств та порядок сформовування резерву переоцінки. В наказі про облікову політику товариств варто виділити відповідні напрямки використання коштів, що віднесені для розвитку товариства.

Зазначені вище пропозиції та варіанти організації автоматизованої обробки інформації із обліку власного капіталу забезпечують удосконалення методології процесу обліку зареєстрованого (пайового) капіталу. Головними цілями збільшення статутного капіталу у ВСК являється мобілізація фінансових ресурсів задля виконання виробничо-технічного характеру, переобладнання або збільшення виробництва, удосконалення існуючих потужностей, збільшення частини капіталу, в межах котрої власники підприємства повинні відповідати за зобов'язаннями перед кредиторами, котре скероване для підвищення кредитоспроможності і суб'єкта господарювання і фінансової стійкості; покращення ліквідності і платоспроможності підприємства. Статутний капітал

збільшують для того, щоб мобілізувати фінансові ресурси та підвищити фінансову стійкість підприємства. Серед додаткових чинників, які зумовлюють збільшення статутного капіталу, варто відмітити зниження ринкової ціни акцій.

Зниження курсу можна досягнути і без збільшення номінального капіталу, при цьому зменшуючи номінальну вартість акцій і здійснити збільшення їхньої кількості.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження обліку зареєстрованого капіталу можна зробити наступні висновки:

1. Капітал має юридичне і економічне значення. Юридичне значення капіталу полягає передусім в тому, що його розмір визначає межі мінімальної матеріальної відповідальності, які суб'єкт господарювання має за своїми зобов'язаннями. Економічна роль власного капіталу полягає в забезпеченні підприємства власними фінансовими ресурсами, необхідними як для початку, так і для продовження реальної господарської діяльності.

2. Капітал – є одним з найбільш використовуваних економічних категорій.

Він є базою створення і розвитку підприємства й у процесі функціонування забезпечує інтереси держави, власників і персоналу.

2. Власний капітал в ВСК утворюється двома шляхами:

1- внесенням власниками підприємства різних активів,

2- накопиченням суми прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства.

Сума власного капіталу може збільшуватися внаслідок збільшення вартості активів в результаті дооцінки необоротних активів, отримання дарчого капіталу.

3. Зареєстрований капітал ВСК – юридично оформлена, офіційно об'явлена і належним чином зареєстрована частина внесків власників до капіталу підприємства.

На формування зареєстрованого (пайового) капіталу впливає його структура, форма власності підприємств та склад їх засновників та учасників. Що стосується структури зареєстрованого капіталу підприємства, то вона складається з трьох частин, зокрема: капіталу зареєстрованого засновниками; капіталу за результатами діяльності підприємства; іншого власного капіталу, який не внесений засновниками, і не створюється в результаті його діяльності.

4. Базою для дослідження є ВСК «Імені Горького», Корюківського району, Чернігівської області. Аналіз фінансового стану діяльності підприємства дозволяє дійти висновків, що простежується позитивна динаміка результатів господарської діяльності компанії за 2019 рік. Має місце тенденція до зростання валового і чистого доходу, які збільшились в порівнянні з 2018 роком.

5. Бухгалтерський облік ВСК «Імені Горького» ведеться відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», Положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативних актів, що регламентують ведення бухгалтерського обліку в Україні.

Ведення бухгалтерського обліку в кооперативі здійснюється по єдиному робочому плану рахунків, розробленому на підставі Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій затвердженого Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291.

В процесі управління капіталом, метою ВСК «Імені Горького» є: збереження здатності підприємства дотримуватися принципу неперервності діяльності для забезпечення доходів пайовикам і вигід іншим зацікавленим сторонам та підтримання оптимальної структури капіталу.

На протязі року підходи підприємства до управління капіталом не змінювались. ВСК «Імені Горького» не є об'єктом зовнішніх регулятивних вимог по відношенню до капіталу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білова Н.І. Податки та бухгалтерський облік. Житомир, 2013. 21-36 с.
2. Білова І.М. Теоретичні основи облікової політики. Хмельницький : ХНУ, 2015. 84-90 с.

3. Білова І.М. Тенденції гармонізації та стандартизації обліку до міжнародних стандартів обліку та звітності. Миколаїв, 2015. 821-826 с.

4. Білова І.М. Історичні аспекти розвитку бухгалтерського обліку. *Прикладна економіка - від теорії до практики* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. Тернопіль : Вектор, 2016. С. 48-50.

5. Білова І.М. Історичний огляд правового забезпечення розвитку обліку та контролю. *Прикладна економіка - від теорії до практики* : зб. тез доп. Першої Всеукр. наук.-практ. конф. Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2015. С. 9-13.

6. Б. Нидлз, Х. Андерсон, Д. Колдуэлл, М.: Финансы и статистика, Принципы бухгалтерского учета, 1997. 496 с.

7. Бруханський Р.Ф. Адаптація бухгалтерського обліку до сучасних потреб управління. 2017. с. 10-16.

8. Бруханський, Р.Ф. Бухгалтерський облік. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 480 с.

9. Бруханський Р.Ф. Бухгалтерський облік: навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 444 с.

10. Бруханський Р.Ф., Шандрук С.К. Обліково-соціальні параметри диференціації та забезпечення стратегій аграрних підприємств. Науковий вісник Полісся. 2016, ч. 2. С. 247-252.

11. Бруханський Р. Ф., Фурман О.Є. Accounting information positioning of agrarian business socio-economic strategy. Науковий вісник Полісся. 2017. № 1 (9), ч. 1. С. 72-79.

12. Гуцаленко Л.В., Дубініна М.В., Яремчук Н.Ф. Обліково-контрольне забезпечення операційної та інвестиційної нерухомості сільськогосподарських підприємств. Монографія. Миколаїв: ФОП Швець В.М. 2016. 284 с.

13. Гуцаленко Л.В., Здирко Н.Г. Обліково-контрольне забезпечення

прямої державної підтримки фермерських господарств. Вінниця: Вид-во ПП

ТД

«Едельвейс і К» 2014. 234 с.

14. Гуцаленко Л.В., Михальчишина Л.Г. Креативний облік в системі формування звітної інформації. *Розвиток національних фінансово-економічних систем в умовах глобальних викликів. Матеріали II міжнародної наук.-практ. інтернет-конф.* Київ, 2018. С. 293-295

15. Дідоренко Т.В., Коробій І.П. Облік і аналіз організації використання основного і оборотного капіталу в сільськогосподарських підприємствах. Тернопіль, 2017. с.19-21.

16. Жук В. М. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки. монографія Київ: ІНЦ ІАЕ, 2009. 648 с.

17. Жук В. М. Розвиток бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки: теорія, методологія, практика : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.09 / Київ, 2010. 40 с.

18. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій. Затверджено наказом Міністерства України від 30.11.99 р. № 291

19. Калюга Є. В. Відповідність між національною та міжнародною системами обліку. *Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку: зб. матеріалів доп. учасн./ Міжнар. наук.практ. конф.* Чернігів: ЧНТЕ. 2015. С.8-10

20. Калюга Є.В. Підходи до класифікації рахунків бухгалтерського обліку: історичний аспект. *Економічні науки. Серія : Облік і фінанси.* 2014. Вип. 11(2). С. 131-143.

21. Камінська Т. Г. Облік і контроль кругообороту капіталу. Монографія. Житомир: ПП «Рута» 2013. 448 с.

22. Каракулов М. Б. До питань забезпечення економічної безпеки кредитних операцій. *Інноваційні дослідження у наукових роботах студентів: Вісник Національного технічного університету «ХНУ»*. 2013. С. 192-195.

23. Козяр С.І. Позабалансовий облік в системі управління підприємством. Розвиток аграрного бізнесу в умовах глобалізації : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. за участю іноз. студ. Тернопіль : Астон, 2016. С. 98-100.

24. Кузик Н.П. Внутрішній контроль як основа ефективної діяльності сільськогосподарських підприємств. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. 2010. Вип. 154. Ч. 3. С. 178-183.

25. Кузик Н.П. Галузеві особливості як визначальна складова аудиту фінансової звітності аграрних підприємств Бухгалтерський облік, оподаткування та контроль в умовах міжнародної економічної інтеграції: збірник тез доповідей Всеукр. наук.-практ. конф. 10 жовтня 2019 р.) К.: НУБіП України, 2019. С. 226–229.

26. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності № 433. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення 03.09.2021)

27. Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм регістрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств № 390. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення 07.04.2021)

28. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств. Затверджено наказом Мінагрополітики України від 18.05.01 р. № 132.

29. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013р. № 73. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 05.06.21).

30. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність». Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013р. № 628. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13>

13 (дата звернення 05.09.2021)

31. Облік власного капіталу URL: <http://ua.textreferat.com/referat-2654-1.html>

32. Облік власного капіталу URL: http://allreferat.com.ua/uk/bygalterskiy_oblik_aydut/kursovaaya/3191

33. Облік зареєстрованого (пайового) капіталу підприємства URL: http://www.vobu.com.ua/ukr/crib_categories/question/34

34. Організація обліку власного капіталу України URL: <http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=71452>

35. Основні завдання організації обліку власного капіталу URL: <http://studopedia.org/7-128752.html>

36. Охріменко О. Сучасні проблеми ринку акцій України / О. Охріменко // Цінні папери України. – 2005. – №3. – С. 12.

37. Обліково-аналітичне і організаційно-правове забезпечення діяльності підприємств в умовах інституційних трансформацій: колект. моногр / Р. Ф. Бруханський, П. Р. Пуцентейло, І. М. Белова [та ін.]. - Тернопіль : Осадца Ю. В., 2017. - 388 с.

38. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Затверджено наказом Мінфіну України від 30.11.99 р. № 291. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/57-11> (дата звернення 11.09.2021)

39. Податковий кодекс України № 2756-VI, зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 15.10.2021)

40. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти». Затверджено наказом Мінфіну України від 30.11.01 р. № 559. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z> (дата звернення 17.09.2021)

41. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання": Наказ Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20: URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0085-00>. (дата звернення 15.09.21).

42. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 „Доходи”. Затверджено наказом Мінфіну України від 29.11.99 р. № 290. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0> (дата звернення 01.09.2021)

43. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств». Затверджено наказом Мінфіну України від № 163 від 07.07.99, із змінами та доповненнями. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99> (дата звернення 07.09.2021)

44. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку. Затверджено наказом Мінфіну від 24.05.95 р. № 88 з наступними змінами і доповненнями. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95> (дата звернення 03.04.2021)

45. Прасолова С. П., Вовченко С. П. Банківські операції : навч. посіб. та практ. Київ: «Центр учбової літератури». 2013. 568 с.

46. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 18.09.2018 р. № 996-ХІV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14> (дата звернення 11.05.2021)

47. Про затвердження Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій

48. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. № 996, зі змінами та доповненнями. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14_125 (дата звернення 21.05.2021)

49. Про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: положення / Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення 20.09.2021)

50. Собченко А. М. Методологічні аспекти обліку формування пайового капіталу сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsed_2014_2_26 (дата звернення 10.08.2021)

51. Статутний капітал: формування, оподаткування та облік. Васильченко Н., Рижикова О., Дуднік А., Костенко М., Шарова О., Сердюк О., Олександр Єфімов, Січ О., Золотухін О., Анокіна О. URL: <https://1gt-vip.expertus.ua/#/document/16/23480/bssPhr1/?cf=copy-db7d07c032>. (дата звернення 15.04.21).

52. Удосконалення методології бухгалтерського обліку власного капіталу у сучасних умовах URL: <http://vestnikdnu.com.ua/archive/201372/yaroveko-svistilnik1.html>

53. Ужва А. М. Удосконалення бухгалтерського обліку власного капіталу у сучасних умовах С. 67-70

54. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р №435-IV, із змінами і доповненнями. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. (дата звернення 06.09.2021)

55. Шматок І., Мельянова Л.В. Особливості оформлення відчуження частки у статутному капіталі. «Міжнародні тенденції формування професійної компетентності фахівців з обліку і оподаткування»: тези доповідей I Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (м. Київ, 16-17 вересня 2021 року). 371 с.

56. Шубенко Є. С. Облік власного капіталу при різних формах реорганізації: організаційний аспект // Економічні науки. Сер. Економіка та менеджмент. 2012. Вип. 9(2). С. 587–593. . URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/espem_2012_9\(2\)](http://nbuv.gov.ua/UJRN/espem_2012_9(2))

57. Щєбликіна І. О. Власний капітал підприємства// Вісник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). 2011. № 2 (14). С. 388–395.

58. Яковець Т. А. Облік та аналіз капіталу підприємств лісового господарства. К., 2013. 200 с.

59. Яковець Т.А. Облік і відображення у звітності власного капіталу: поєднання вітчизняного та міжнародного досвіду / Економічний дискурс. 2016. Вип.4. С. 112-120.

60. Янчева Л.М. Методичні аспекти формування внутрішнього стандарту

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

АНКЕТА НОВОГО КЛІЄНТА

Повна назва підприємства	Виробничий сільськогосподарський кооператив «імені Горького»
Коротка назва підприємств	ВСК «імені Горького»
Код за ЄДРПОУ	30763434
Телефон	(04657)2-13-76
Електронна адреса	vsk.gorkogo@ukr.net
Керівник	Матюшенко Сергій Олександрович
Головний бухгалтер	Невшупа олена Анатоліївна
Дата реєстрації	17.01.1997
Організаційно-правова форма господарювання	Виробничий сільськогосподарський кооператив
Основний вид діяльності	Код КВЕД: 01.5 «Змішане сільське господарство»
Частка іноземних інвесторів у статутному капіталі	0
Форма бухгалтерського обліку, ступінь його автоматизації, реєстри обліку	Журнально-ордерна система обліку з використанням комп'ютерної програми. 1С: Бухгалтерія
Дата останньої аудиторської перевірки зазначенням аудиторської фірми	Не проводилась із

Діяльність ВСК «Імені Горького» зосереджено на території Чернігівської області, Корюківського району в місті Корюківка за адресою вулиця Зарічна 89. Підприємствозасновано на базі колишнього колгоспу.

Основний вид діяльності підприємства є:

- Вирощування зернових культур
- Сільськогосподарське виробництво та реалізація товарної продукції та сировини,
- Розведення, вирощування, удосконалення наявної племінної великої рогатої худоби та свиней;
- Переробка сільськогосподарської продукції як власного виробництва, так і придбаної;
- Технічна та наукова розробка нових технологій

сільськогосподарських робіт. Показники виробництва підприємства за 2020 рік

Рослинництво

- Намолочено гороху на площі 44 га – 59,9т (урожайність 13,6 ц/га)
- Зібрано пшениці на площі 169 га – 426,8т (урожайність 25,3 ц/га)
- Зібрано жита на площі 139 га – 402,9т (урожайність 25 ц/га)
- Зібрано овса на площі 196 га – 382т (урожайність 19,5 ц/га)
- Зібрано чечевичі на площі 20 га – 15,6 (урожайність 7,8 ц/га)
- Зібрано зерноsumіші на площі 9 га – 10,2т (урожайність 13,3 ц/га)
- Зібрано кукурудзи на площі 23 га – 154,4 (урожайність 67,1 ц/га)

Всього намолочено зернових та зернобобових – 1297,4т

- Заготовлено сіна – 644,2т
- Заготовлено соломи – 122,4т

Тваринництво

- Виробництво молока за 2018 – 1432т
- Надой на 1 корову – 4773л
- Продано молока: - базисного – 1543т
- Одержано виручки від реалізації молока – 11286382,00грн.
- Середня реалізаційна ціна молока – 7,00 грн.
- Одержано приплоду телят – 325 голів
- Виробництво м'яса – 63,3т
- Продано м'яса живою вагою – 68т.
- Виручка від реалізації м'яса – 2431193,00грн
- Середня реалізаційна ціна за 1 кг – 33,8 грн.
- Фонд оплати праці за 2018 рік – 5362114,72грн
- Середньомісячна оплата одного працюючого – 6038,42грн

Горизонтальний аналіз балансу ВСК «Імені Горького» (тис. грн.)

Актив	Код рядка	2019р.	2020р.	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення
1	2	3	4	5	6
I. Необоротні активи					
Незавершені капітальні інвестиції	1005	81	81	0	0
Основні засоби	1010	7414	6627	-787	89,38%
первісна вартість	1011	1500	11709	209	101,81%
знос	1012	(4086)	(5082)	996	124,37%
Довгострокові біологічні активи	1020	3404	3374	-30	99,11%
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-	-	-
Інші фінансові інвестиції	1035	21	21	0	0
Інші необоротні активи	1090	-	-	-	-
Усього за розділом I	1095	10920	10103	-817	92,51%
II. Оборотні активи					
Запаси	1100	5268	5684	416	107,89%
Незавершене виробництво	1001	1362	796	-566	58,44%
у тому числі готова продукція	1103	3906	4888	982	125,14%
Поточні біологічні активи	1110	3440	5031	1591	146,25%
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	-	-	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	603	649	46	107,62%
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	146	118	-28	80,82%
Рахунки в банках	1167	146	118	-28	80,82%
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-	-	-
Усього за розділом II	1195	9457	11482	2025	121,41%
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття					
Баланс	1300	20377	21585	1208	105,92%

Продовження дод. Б.2

Пасив	Код рядка	2019р.	2020р.	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення
1	2	3	4	5	6
I. Власний капітал					
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	474	474	0	0
Додатковий капітал	1410	1897	1897	0	0
Резервний капітал	1415				
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-17	-3623	3640	-21311,76%
Неоплачений капітал	1425				
Усього за розділом I	1495	2354	-4252	1102	-53,18%
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення					
Цільове фінансування	1525	16793	21280	4487	126,71%
Усього за розділом 2	1595	16793	21280	4487	126,71%
III. Поточні зобов'язання					
Короткострокові кредити банків	1600				
Поточна кредиторська заборгованість за:					
довгостроковими зобов'язаннями	1610				
товари, роботи, послуги	1615				
розрахунками з бюджетом	1620				
у тому числі з податку на прибуток	1621				
розрахунками зі страхування	1625	67	73	6	115,87%
розрахунками з оплати праці	1630	217	263	46	121,19%
Доходи майбутніх періодів	1665				
Інші поточні зобов'язання	1690	946	1221	275	129,06%
Усього за розділом III	1695	1230	1557	327	126,58%
IV. Зобов'язання, пов'язані з оборотними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття					
Баланс	1900	20377	21585	1208	105,92

Вертикальний аналіз балансу ВСК «Імені Горького» (тис.грн.)

Актив	Код рядка	2019р.	2020р.	Частка у % до суми балансу	Частка у % до суми балансу
1	2	3	4	5	6
I. Необоротні активи					
Незавершені капітальні інвестиції	1005	81	81	-	-
Основні засоби	1010	7414	6627	0,40	30,7
первісна вартість	1011	11500	11709	56,43	54,24
знос	1012	(4086)	(5082)	20,05	23,54
Довгострокові біологічні активи	1020	3404	3374	16,70	15,63
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-	-	-
Інші фінансові інвестиції	1035	21	21	0,1	0,09
Інші необоротні активи	1090	-	-	-	-
Усього за розділом I	1095	10920	10103	53,58	46,81
II. Оборотні активи					
Запаси	1100	5268	5684	25,85	26,33
Незавершене виробництво	1001	1362	796	6,68	3,68
у тому числі готова продукція	1103	3906	4888	19,17	22,64
Поточні біологічні активи	1110	3440	5031	16,89	23,31
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	-	-	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками в бюджетом	1135	-	-	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	603	649	2,96	3,00
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	146	118	0,72	0,55
Рахунки в банках	1167	146	118	0,72	0,55
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-	-	-
Усього за розділом II	1195	9457	11482	46,41	53,19
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття					
Баланс	1300	20377	21585	100	100

Пасив	Код рядка	2019р.	2020р.	Частка у % до суми балансу	Частка у % до суми балансу
	2	3	4	5	6
I. Власний капітал					
Зареєстрований капітал (пайовий)	1400	474	474	2,33	2,19
Додатковий капітал	1410	1897	1897	9,31	8,79
Резервний капітал	1415	-	-	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-17	-3623	-0,08	-16,78
Неоплачений капітал	1425	-	-	-	-
Усього за розділом I	1495	2354	-1252	11,55	5,8
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення					
Цільове фінансування	1525	16793	21280	82,41	98,59
Усього за розділом II	1595	16793	21280	82,41	98,59
III. Поточні зобов'язання					
Короткострокові кредити банків	1600	-	-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:					
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-	-	-
товари, роботи, послуги	1615	-	-	-	-
розрахунками з бюджетом	1620	-	-	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-	-	-
розрахунками зі страхування	1625	67	73	0,33	0,34
розрахунками з оплати праці	1630	217	263	1,06	1,22
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	946	1221	4,64	5,66
Усього за розділом III	1695	1230	1557	6,04	7,21
IV. Зобов'язання, пов'язані з оборотними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття					
Баланс	1900	20377	21585	100	100

Аудиторська оцінка фінансового-майнового стану ВСК «Імені Горького»

№	Показники	Формула розрахунку показника фінансового стану	2019 рік	2020 рік	Орієнтовне позитивне значення показника
1	2	3	4	5	6
1. Аналіз ліквідності товариства					
1.1	Коефіцієнт покриття	Розділ II активу балансу (рядок 1195) / розділ III пасиву балансу (рядок 1695)	7,69	7,37	> 1
1.2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	Розділ II активу балансу (р.1195 – р.1100) / розділ III пасиву балансу р.1695	3,41	3,72	
1.3	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Розділ II активу балансу (р.1160 + р.1165) / розділ III пасиву балансу р.1695	0,12	0,07	0,25 – 0,5
1.4	Чистий оборотний капітал (тис. грн.)	Розділ II активу балансу р.1195 – розділ III пасиву балансу р.1695	8227	9925	
2. Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) товариства					
2.1	Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	Розділ I пасиву балансу р. 1495 / усього по пасиву балансу р.1900	0,12	0,06	> 0,5
2.2	Коефіцієнт фінансування	Пасив балансу (р.1595 + р.1695 + р.1700 + р.1800) / розділ I пасиву балансу р.1495	7,66	18,24	0,5 – 1
2.3	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	(розділ II активу балансу р.1195 – розділ III пасиву балансу р.1695) / розділ III пасиву балансу р.1695	6,69	6,37	> 0,1
2.4	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	(розділ II активу балансу р.1195 – розділ III пасиву балансу р.1695) / розділ I пасиву балансу р.1495	3,49	7,92	> 0

НУБІП України

Продовження дод. Б.4

1	2	3	4	5	6
3. Аналіз рентабельності товариства					
3.1	Коефіцієнт оборотності активів	форма 2 р. 2000 / ((баланс р. 1300 гр. 3 + р. 1300 гр. 4) / 2)	1,58	0,91	збільшення
3.2	Коефіцієнт рентабельності активів	форма 2 р. 2350 або 2355 / ((баланс р. 1300 гр. 3 + р. 1300 гр. 4) / 2)	0,11	0,077	>0 збільшення
3.3	Коефіцієнт рентабельності продукції	форма 2 (р. 2190 або р. 2195 + р. 2180 – р. 2120) / форма 2 (р. 2050 + р. 2130 + р. 2150)	0,27	0,24	>0 збільшення
3.4	Коефіцієнт рентабельності діяльності	форма 2 р. 2350 або 2355 / форма 2 р. 2000	0,069	0,085	>0 збільшення

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

Додаток В.1

Анкета вивчення облікової політики

Підприємство: ВСК «імені Горького»

Звітний період: 2020 рік

№	Елемент, що перевіряється	Пункт наказу про облікову політику	Область застосування (так/ні)	Примітки
1	2	3	4	5
1	Наявність наказу про облікову політику	від.	так	Наказ
2	Застосований метод оцінки вибуття запасів.			Порушень не виявлено
	- ідентифікованої собівартості			
	- середньозваженої собівартості			
	- ФІФО	п.8.4	так	
	- нормативних розходів			
	- ціни продажу			
3	Визначення одиниць запасів			Порушень не виявлено
	- найменування			
	- однорідна група	п.8.2	так	
	- інше (навести)			
4	Метод визначення суми резерву сумнівних боргів		ні	Резерв сумнівних боргів не створюється
	- за класифікацією дебіторської заборгованості			
	- за платоспроможністю окремих дебіторів			
5	Метод амортизації основних засобів			Порушень не виявлено
	- прямолінійний	п.3.7	так	
	- зменшення залишкової вартості			
	- кумулятивний			
	- виробничий			
	- згідно податковому законодавству			

1	2	3	4	5
6	Метод нарахування амортизації МНМА			Порушень виявлено не
	-прямолінійного списання			
	-виробничий			
	-згідно податковому законодавству			
	-50%			
	-100%	п.4/2	так	
7	Метод амортизації та строк корисного використання НМА			Порушень виявлено не
	- прямолінійний	п.5.8	так	
	-зменшення залишкової вартості			
	-прискореного зменшення залишкової вартості			
	-кумулятивний			
	- виробничий			
	-згідно податковому законодавству			
8	Наявність та порядок формування резервів для забезпечення майбутніх витрат і платежів (навести)	-	ні	Не формується резерв для забезпечення майбутніх витрат і платежів
9	Метод відображення фінансових інвестицій			Порушень виявлено не
	-за методом участі у капіталі	п.16.1	так	
	-за справедливою вартістю	п.16.1	так	
	-за собівартістю			
10	Методи обліку витрат діяльності	п.14.10	так	Витрати включаються до складу Звіту про фінансові результати.
11	Методи обліку доходів	п.14.10	так	Доходи включаються до складу Звіту про фінансові результати
12	Наявність змін облікової політики у перевіряємому періоді та правильність їх відображення у звітності		ні	Змін у обліковій політиці не було